

מגזין הבולאים בישראל

מצאו את ההבדלים: בול הספורט העממי משנת 2007 בגרסה שהגיש המעצב דויד בן-הדור (מימין), והגרסה הסופית שירדה לדפוס (משמאל), לאחר הכנסת התיקונים המקצועיים שמסרו מומחי מכון וינגייט. מתוך המאמר "בולי ישראל - תחקיר ועיצוב" (עמודים 12-21)

גיליונית הזיכרון "ירושלים של זהב" בגרסה בלתי מנוקבת וממוספרת 1-3,000. הגיליונית תצורף למבקרים ולמנווי השירות הבולאי שירכשו את קטלוג התערוכה "ישראל 2018" - אליפות העולם בבולאות שתיערך בין התאריכים 27-31 במאי במתחם בנייני האומה בירושלים. הכניסה חופשית

זימון לאסיפה הכללית של התאחדות בולאי ישראל

בהתאם לסעיף 5 בתקנון העמותה, אישר ועד העמותה את קיומה של אסיפה כללית שנתית, שתיערך ב-26.6.2018.

על סדר היום:

1. דו"ח נשיא התאחדות
2. המלצות ועדת הביקורת
3. דו"ח ביצוע התקציב לשנת 2017
4. אישור הדו"חות
5. דיון והצבעה בדבר שינוי תקנון התאחדות בולאי ישראל – הגבלת זמן כהונת נשיא התאחדות
6. בחירת נשיא התאחדות לשנים 2018-9
7. בחירת ועד העמותה לשנים 2018-9
8. בחירת חברי ועדת הביקורת ואישור מינוי רואה חשבון חיצוני

לפי סעיף 5.4 לתקנון – לכל חבר אישי בהתאחדות יהיה קול אחד בלבד בהצבעה.

לא יתאפשרו הצבעות באמצעות שליח, באמצעות הדואר, או על ידי הסמכת חבר אחר.

חבר אגודה חברה יכול להשתתף בהצבעה רק במידה ומונה כנציג על ידי אגודתו.

לפי סעיף 5.5 לתקנון – האגודות החברות (שהן מלכ"רים רשומים כחוק), תוכלנה למנות נציג אחד או יותר לאסיפה הכללית.

לפי סעיף 5.6 – נציגי האגודה החברה חייבים להיות חברים באגודה החברה הממונה אותם כנציגים. כמו כן, עליהם להציג כתב מינוי חתום על ידי יו"ר האגודה וכן על ידי המזכיר או הגזבר, המפרט מהו מניין הקולות מסך כל חבריה שכל אחד מנציגיה מייצג.

לפי סעיף 5.7 – האסיפה הכללית אינה רשאית להחליט בנושאים שלא נקבעו מראש בסדר היום.

לפי סעיף 6.3 – רק לחברים המופיעים ברישומי התאחדות ביום 31.12.17 תינתן האפשרות להצביע באסיפה כללית זאת (במקרה של חברות באמצעות אגודה, חייבת האגודה לשלם את דמי החבר עבור כל החברים לכל המאוחר עד 31 במרץ 2018).

האסיפה הכללית תתקיים במשרדי התאחדות בולאי ישראל

ברחוב פינסקר 2 בתל-אביב,

ביום שלישי 26 ביוני 2018 בשעה 16:00

שביל
מגזין
הבולאים
בישראל

בהוצאת התאחדות בולאי ישראל

גליין מס' 110

אייר תשע"ח – מאי 2018

מחיר: 30 ש"ח מנוי שנתי: 100 ש"ח

מען המערכת לפניות ולמנויים: ת.ד. 3301, ת"א 6103201

טל: 03-6295547 • פקס: 03-5259716

Email: ipf@netvision.net.il • www.israelphilately.org.il

עורך ראשי: איתמר עצמון

עיצוב גרפי: א. אורן הפקות דפוס

הפקה: א. אורן הפקות דפוס, שדרות רוטשילד 109, ת"א

תוכן העניינים

זימון לאסיפה הכללית של התאחדות

בולאי ישראל 2

חדשות הבולאות 3

"ישראל 2018" – אליפות העולם בבולאות

רשימת התצוגות של אליפות העולם

בבולאות "ישראל 2018" נחשפת 4

"ישראל 2018" – הצצה לפריטי התערוכה 33

לזכרו של ד"ר ירי רימון – חוקר ואספן /

מוטי קרמנר 11

בולי ישראל

בולי ישראל – תחקיר ועיצוב /

איתמר עצמון 12

תולדות הדואר של ארץ ישראל

בעקבות דברי דואר של קהילת הטמפלרים

בפלשתינה 1868-1948 / יעקב כהן 22

בולאות במסדרונות בית הספר

בית ספר לבולאות / איתמר עצמון 28

יודאיקה

חדשות היודאיקה / איתמר עצמון 30

עדכון קטלוג בולי ישראל 36

חותמות דואר ישראל 38

מהנעשה באיל"ת

א

יל"ת – האגודה הישראלית לבולאות תימאטית (נושאית) – ממשיכה בפעילותה הענפה, הכוללת סדרת מפגשים במוזיאון ארץ ישראל, הוצאת מספר פרסומים לאור ועוד. בסוף מרץ יצאה לאור חוברת מספר 125 של ביטאון האגודה "נושאון", עבור החודשים אפריל-יוני 2018. החוברת הוקדשה לנושא "לילה", והמאמרים העיקריים בה עוסקים בניווט בתנאי לילה, בינשוף – עוף הלילה שהפך לסמל החוכמה – ובמדלורים. במסגרת סדרת המפגשים של האגודה, נערך ב־20 במרץ מפגש ובו סיפר מנחם לדור על בית המיון החדש של חברת דואר ישראל. בהרצאה מרתקת זאת נחשפו המשתתפים לכמויות הרבות של החבילות המגיעות לארץ ולמדו כיצד נעשה המיון הממוחשב.

בחינת בגרות בולאית

מ

די פעם השירות הבולאי פונה לקהל הרחב ומבקש הצעה להנפקת בול חדש. מה אתה היית מציע להנציה על גבי בול חדש? נמק את דבריך, וכתוב איזה מסר אתה מבקש להעביר בהצעתך". שאלה זאת, לצד 18 שאלות נוספות בנושאים בולאיים מובהקים, הופיעה בבחינת הבגרות האחרונה בהבנה, הבעה ולשון עברית שנערכה ב־29 בינואר 2018. בחינה זאת הכניסה את תלמידי ישראל במשך שעתיים וחצי בעובי הקורה לבולאות הישראלית. הבחינה כללה שני טקסטים, אחד בנושא הנפקת בולי "דאר עברי" והשני בנושא בולי הקק"ל, ותלמידי ישראל נבחנו על ניתוח הטקסטים, ונחשפו דרכם לערש הבולאות של ישראל. בין השאלות השונות התבקשו הנבחנים לתאר את הרקע להנפקת בולי "דאר עברי", להסביר ממה נבע הצורך בבולים עבור המדינה הצעירה, לעמוד על ההבדלים בין בולי הקק"ל לבולי ישראל הרשמיים, ולחבר סיכום באורך 15 שורות על אודות הנפקת הבולים בארץ ישראל.

לילה טוב. עמוד הכריכה של נושאון 125

עמוד הכריכה של נושאון 125

הראשית והאחרונה של נושאון 125

קטן

כלי הארץ עברי
מאת אהרן אהרן עזריאל

קריאה: נושאון 125 הוא סדרת הבולים האחרונה שהולידה מ"צית ישראל עניין לאיל"ת הכותבת ב־14 במאי 1948. הסדרה הוכנה על ידי רשות הדואר המדינה לטענות לדרגות בתנאי מחתרת, ויש בה תשעה בולים שונים זה מזה. נושא הסדרה הוא טיבנות יהודיים על שנתו בשנת ה'תש"ח, והיא מסמלת את מלחמת העצמאות וההגנה לצבאית מדינת, לייבוטם בארץ ישראל ולרומם. בשל הטובים המדויקים על הבולים והשפחה היסודית שהם מביאים לידי ביטוי נהפכה סדרה כזו לסדרה המוכרת, הנענית יחדיו שהוכרה מדינת ישראל. סיסמיה של מדינת ישראל היא סיפור ושב העבר ויעתיד טובים זה ביד, אמרו אלו, איך קצת עתידות וילי "הוא עתיד" מרומם זאת בצורה הטובה ביותר לאורו ולחיות האיים על הנקודת מדינה יחודית וארץ ישראלי בלילה האחרון 1947 והשנה...

א. למנוח חמישה נישאים (1)-(5).

ליל כל הטעם, קרוע אם אפשר להחליט אחרון הנקמטים או לא

51 נקודות

(1) בראשיתם שיהיו כלי הפול לתשלום בעבור העברה מבחנים ניוונו לארץ ישראל

(2) בעניי האספטים ערכו של בול ללא שובל מחוה משרדו של בול עם שובל

(3) הבולים המאופיי בהעברת מסרים בחיניים ותכונות ייחודיים

(4) יוד עתיד יישא: הודו ילמי קופר ילדינה הירדה ויעידו דוח דאנקן פעיל: הנדקת וזללים

(5) הק' לרומיקה בולים העוסקים בעיקר בהיסטוריה העתיקה.

3. במיד בצמב פון הנישאים (1)-(5) מסעיף א נבדק את דביעתר על פי הסדרה ייחודית. 31 נקודות

מתוך בחינת הבגרות האחרונה בהבנה, הבעה ולשון עברית

היריד הבולאי המתחדש: המועדים הקרובים

ה

יריד הבולאי המתחדש, במיקומו החדש באולם האירועים (המרתף) של בית הכנסת "שיבת ציון" ברחוב בן יהודה (בניין 86) בתל אביב, ממשיך את מסורת ירידי הבולאות שהתקיימו בדיזנגוף סנטר קרוב לעשר שנים. היריד הבולאי מהווה מקום מפגש של הערכה, קנייה ומכירה ושיח מקצועי בתחום הבולאות והאספנות. היריד נערך ביום שני הראשון בכל חודש, בין השעות 12:00-18:00. רשמו לפניכם כי הירידים הקרובים יתקיימו בשביעי במאי (7.5), ברביעי ביוני (4.6) ובשני ביולי (2.7).

ב־24 באפריל נערכה האסיפה השנתית של האגודה. בעלי התפקידים מסרו את דיווחיהם לגבי שנת 2017, והציגו את תכנית העבודה לשנה הקרובה. לאחר מכן ניתנה הרצאה בולאית על ידי יורם לוביאניקר תחת הכותרת: "מחקר בולאי – הטוב, הרע והלא נורא". (לפרטים נוספים והרשמה לאגודה ניתן להיכנס לאתר איל"ת, בכתובת <http://ranb2000.wixsite.com/ayelet>. לחלופין, ניתן לסרוק את קוד ה־QR הבא).

רשימת התצוגות של אליפות העולם בבולאות "ישראל 2018" נחשפת

(בולאות מסורתית או תולדות הדואר), לרבות תולדות הדואר של שואת יהודי אירופה. נוסף על אגפים אלה יופיעו בתערוכה אגפי בולאות מסורתית, תולדות הדואר, בולאות מודרנית וספרות בולאית. באגף הבולאות המסורתית יופיעו תצוגות שבמרכזן עיסוק בבול מסוים, על התשניות השונות שלו והשימוש בו בפועל. בשונה מכך, התצוגות שיופיעו באגף תולדות הדואר מתמחות בחקר הטיפול במכתב ובתהליכי ההעברה שלו - נתיבים, תעריפים, דרכי המסירה, אופן גביית דמי הדואר ועוד, ולא דווקא בבול עצמו. באגף הבולאות המודרנית יתחרו תצוגות עם פריטים שהונפקו בעשרים השנים האחרונות.

אגף הספרות הבולאית יכלול בחובו ספרי מחקר בולאי, כתיבת וקטלוגים. השופטים יבצעו הערכה של מוצגי הספרות לפי רמת המחקר שהושקעה בהם, המקוריות וגם האיכות הטכנית. לנוחותכם, מוצגת בזאת רשימה של כל אחת מהתצוגות, תוך תיאור ופירוט של כל תצוגה, על פי חלוקה לאגפים - על מנת להקל על המבקר בהתמצאותו בתערוכה. שימו לב כי חלוקת התצוגות בכל אחד מן האגפים היא לפי האזור המהווה את נושא התצוגה, ולא לפי מדינת המציג.

ישראל 2018 - אליפות העולם בבולאות שתיערך בירושלים לרגל ציון שנת השבעים לעצמאות ישראל ובסימן יובל שנים לאיחוד ירושלים - מסתמנת כאירוע בולאי בינלאומי מוביל, ואבן דרך בבולאות הישראלית. התערוכה תתקיים בין התאריכים 27 ל-31 במאי במרכז הקונגרסים הבינלאומי בבנייני האומה בירושלים, ותשתרע על פני שטח של למעלה מ-2,000 מ"ר. בתערוכה יוצגו כ-16,000 דפי תצוגה, אשר יתפרשו על פני כ-1,000 מסגרות תצוגה. לאחר שהענקנו בגיליונות האחרונים הצצה לחלק מהתצוגות שהתמודדו על ההשתתפות בתערוכה רבת המוניטין, אנו מביאים בזאת את הרשימה הסופית המלאה של התערוכה. "ישראל 2018" תכלול את האגפים הבאים. האגף הראשון, כיאה למעמדה של התערוכה, הוא אגף אליפות העולם בבולאות (אגף אלוף האלופים). באגף זה ישתתפו אספנים שכבר הציגו בעברם בתערוכות בוליים בינלאומיות. "כרטיס הכניסה" להשתתפות באגף אלוף האלופים יינתן לאספנים אשר מחזיקים באמתחתם מדליית זהב גדולה אחת לפחות, אותה השיגו בתערוכות עולמיות שנערכו בעבר, באגף המסורתי או באגף תולדות הדואר. אחריו יופיע האגף הלאומי, בו יתחרו תצוגות בנושא ארץ ישראל מכל התקופות

מספר מסגרת	שם המציג	מדינה	שם התצוגה
אגף אלוף האלופים			
1008-1001	קרפובסקי, איתמר	ישראל	מוקדמים מארץ ישראל, שירותי הדואר הזרים בארץ עד 1918
1016-1009	אנדרהדס, סטבורס	יוון	אוסף קסנדרה - ראשי הרמס הגדולים
1024-1017	מורני, ויטוריו	איטליה	טוסקנה 1866-1848
1032-1025	וורוז, ג'ין	מונקו	שירותי הדואר של ג'נבה 1862-1839
1040-1033	לואיס, אלמאני	ספרד	תולדות הדואר של ספרד לפני איגוד הדואר העולמי (ה-UPU), התעריפים בימי שלטונה של איזבלה השנייה. 1865-1850
1048-1041	אובוכוב, יורי	רוסיה	בולי זמסטוב במחוז פרם 1919-1871
1056-1049	ליאופולד, וולפנג	גרמניה	הרפובליקה הסובייטית הפדרטיבית הסוציאליסטית הרוסית 1923-1918
1064-1057	פרנקל, דמיטרי	אוקראינה	בולי דואר אוויר של הרפובליקה הסובייטית וברית המועצות 1940-1922
1072-1065	שטרוקנפלד, דאגלס	שוודיה	איסלנד עד 1901
1080-1073	טיילרד, ג'אן ז'אק	קנדה	הדפסי הרכב של סן פייר ומיקלון במאה התשע עשרה
1088-1081	קהלסטצ'י, אלפרד	בריטניה	בולי השלטון הבריטי בעיראק ובגדד (1923-1917)
1096-1089	פונגואניש, פראקיט	תאילנד	המלך וואג'יראווד (ראמה השישי) והמלך פראג'אדיפוק (ראמה השביעי)
1104-1097	אינו, כציוויקי	יפן	משרדי הדואר היפניים ושירותי דואר זרים בקוריאה 1909-1876
1112-1105	וואי, גנג	סין	תולדות הדואר של מונגוליה (1921-1755)
1120-1113	בראון, סטיפן	אוסטרליה	תולדות הדואר של דרום ווילס 1849-1801
1128-1121	דרוס, רוטשילד	ארה"ב	בולי ארצות הברית 1868-1861

מספר מסגרת	שם המציג	מדינה	שם התצוגה
1136-1129	וילארואל דה פרדו, מרטה	בוליביה	תולדות הדואר של בוליביה
1144-1137	פרוליק, אלפרדו	קולומביה	ארצות הברית של קולומביה 1881-1868
1152-1145	קסטרו-הריגן, אלווארו	קוסטה ריקה	ההנפקות הראשונות של הרפובליקה של פנמה
האגף הלאומי: בולאות ארץ ישראל ויודאיקה			
2157-2153	דומיניק, אסטבה	ספרד	תולדות הדואר של המשמורת הפרנסיסקנית של ארץ הקודש: 1847-1655
2165-2158	אלכסנדר, שאולה	ישראל	הדואר הטורקי בארץ ישראל 1841-1918
2170-2166	חכמי, יוסף	בריטניה	המנדט הבריטי בארץ ישראל
2175-2171	ריסי, פאולו רנטו	ברזיל	הבולים הכחולים של חיל המשלוח ממצריים בפלשתינה, 1918
2183-2176	בקר, יונתן	ארה"ב	הכיבוש והמנהל הבריטי בארץ ישראל ובסוריה הגדולה: 1920-1914
2191-2184	בס, מיכאל	ארה"ב	שירותי דואר זרים בארץ הקודש 1852-1914
2196-2192	ווינר, ג'ואל	קנדה	חותמות דואר אזרחיות וסימני דואר של ירושלים תחת השלטון הבריטי 1918-1948
2201-2197	פוקס, ריינר	גרמניה	דואר יבשתי מבגדד לחיפה 1923-1948
2206-2202	ואן דה וואן, טון	הולנד	תקופת המעבר מפלשתינה למדינת ישראל
2214-2207	קרפובסקי, איתמר	ישראל	ישראל 1948 תקופת המעבר – ערים בתנאי חירום
2222-2215	נוגיד, הנרי	ארה"ב	ארבע הערים הנצורות – 1948
2230-2223	פילדס, רוברט	ארה"ב	ציורי אמן, בולי ניסיון, הגהות וחומר המשויך לבולי "דאר עברי" של ישראל משנת 1948
2235-2231	הלד, דייוויד	ארה"ב	שירותי הדואר הצבאי הישראלי במלחמת העצמאות, ממאי 1948 עד יוני 1949
2240-2236	צ'דרטון, ברוס	אוסטרליה	ירידה אל התהום – הסיפור הבולאי של השואה
2245-2241	נאיטו, יושוק	יפן	תולדות הדואר של אושוויץ, 1939-1945
2250-2246	האוזר, מיכאל	צ'כיה	רדיפות היהודים בפרוטקטורט של בוהמיה ומורביה וגטו טרייזין
2258-2251	פאן דה אלפרו, איסטאיניסלו	ספרד	מחנה הריכוז במירנדה דה אברו ותולדותיו (1936-1946)
2263-2259	הנאצ'ק, גרהרד	אוסטריה	גטו טרזינשטט, 1941-1945
2271-2264	ניימרק, הנרי	צרפת	דואר ממחנות המעצר בצרפת במלחמת העולם השנייה
בולאות מסורתית: אירופה			
3276-3272	חיטוני, אנדרי	אלבניה	הבולאות המסורתית של אלבניה, 1945-1957
3284-3277	טודורוב, אורלין	בולגריה	סדרת האריה הקטן של בולגריה, 1889-1901
3292-3285	קרגיאנידיס, אנסטיס	קנדה	ראשי ההרמס הקטנים של יוון, 1886-1901
3297-3293	לי ז'יפי, פרנק	סין	אסטוניה 1918-1944
3302-3298	אטאנסיו, קוסטס	קפריסין	בולי הדואר של קפריסין – ההנפקות הוויקטוריאניות 1880-1896
3307-3303	ג'רבה, אוליביה	צרפת	מהפיכת הבנת פליטת האור מעצמים לא לוחטים
3312-3308	קוסטיאל, פרנץ	הונגריה	הונגריה 1871
3320-3313	יושידה, טקאשי	יפן	ממלכת פרוסיה 1850-1867
3325-3321	וורטומן, אייס	לוקסמבורג	ממלכת בלגיה, הבולים מטיפוס "מדליון", 1849-1866
3333-3326	נוי ברלינגינג, ג'אן	ליכטנשטיין	שלושת הבולים הראשונים של בלגיה 1849: ה"כותפות" וה"מדליון" 40 סנטים
3338-3334	זונז'י, אריה	הולנד	תוויות אקספרס של הולנד
3343-3339	פיטרס, סאנדר	הולנד	הולנד 1852
3351-3344	יורדקה, ויקטור	רומניה	רומניה 1872-1880
3356-3352	יורדקה, לידיה	רומניה	רומניה: סדרת בולי קרול השני עם הכיתוב המוחלש "POSTA"
3361-3357	ריס, איגור	רוסיה	הנפקות דואר בגיאורגיה, 1919-1923

מספר מסגרת	שם המציג	מדינה	שם התצוגה
3366-3362	פיסה, יוליוס	סלובקיה	חמישים שנות שימוש בבולים מחוררים בצ'כיה וסלובקיה 1898-1948
3374-3367	קראנג'ק, בוז'אן	סלובניה	סלובניה 1919-1920 – בולי קרונה ודינר
3379-3375	מרקאס, מרקו	סלובניה	בוסניה הרצגובינה – הסדרה הזמנית 1918-1920
3387-3380	ברג, ג'אן	שוודיה	בולים פרטיים של חברות הספנות – עד שנת 1900
3392-3388	תלמן, תורגאט	תורכיה	בולי דמי דואר באימפריה העות'מאנית
3400-3393	גיראי, קאמל	תורכיה	האימפריה העות'מאנית – "סדרת הדולוס" 1865-1882
3405-3401	חכמי, יוסף	בריטניה	הטוגרות של תורכיה
3413-3406	חכמי, יוסף	בריטניה	שוויצריה הקלאסית
3421-3414	בורקוביץ, פטרו	אוקראינה	אוקראינה 1918: הדפס הרכב הקלשון על בולי האימפריה הרוסית
בולאות מסורתית: אסיה ואפריקה			
3426-3422	לווין, פיליפ	אוסטרליה	חוף הזהב, המלכה וויקטוריה
3431-3427	יאנג, צ'נגלו	סין	בולי הדואר של הרפובליקה הסינית במחוזות מסוימים
3439-3432	קאוון, טוני טו ווא	הונג קונג	החייב הנוסף בהנפקות לציון יובל הקיסרית דואגר
3444-3440	רנסריה, סיוניל מ.	הודו	הבולים לזכר מהאטמה גנדי משנת 1948
3452-3445	אלמוני	אירן	מחקר בולי האריה המוקדמים, הנפקות דיוקן ראשון ושני בפרס
3457-3453	יושידה, טקאשי	יפן	בולי יפן מן המניין, 1922-1937
3465-3458	יאמדה, יוג'י	יפן	יפן – הנפקות חריטה ידנית, 1871-1876
3470-3466	נאם, סאנג ווק	קוריאה	בולי דואר האוויר של קוריאה
3478-3471	טאן, אה איאי	סינגפור	הנפקות הבולים של מושבות המייצרים 1867-1899
3483-3479	יאפ, פול	סינגפור	צפון בורניאו 1925-1945
3488-3484	אקסומבאטצ'אי, פרסטפורן	תאילנד	סיאם (תאילנד): מהמלך ראמה השישי ועד המלך ראמה השמיני
3496-3489	טוד, גרגורי	בריטניה	מצריים 1866: הסדרה הראשונה
3504-3497	אל'מנסיר, אחתם	ארה"ב	הבולים הזמניים "תחת כיבוש בריטי" של בגדד ומוסול
בולאות מסורתית: אמריקה			
3512-3505	קסיאלס, מיגל ג'וזה	ארגנטינה	ארגנטינה – הנפקת 1908-1923 של סן מרטין במסגרת אובלית
3520-3513	דל פברו, דומינגו אנטוניו	ארגנטינה	ארגנטינה – דואר אוויר 1928-1936
3528-3521	ריים, פבלו אלסנדרו	ארגנטינה	ארגנטינה – הסדרות הקלאסיות 1867-1887
3536-3529	ביץ', קולין	אוסטרליה	בולי מסירה מיוחדת בארה"ב 1885-1957 והשימוש בהם
3544-3537	פאון, פרד	קנדה	קנדה – סדרת "ראשי המלכה הגדולים" 1868-1896. הבולים הראשונים שהודפסו בקנדה
3552-3545	קרוז, סנטיאגו	קולומביה	הנפקות הראשונות של סקדאטה: גישה קלאסית לבולי דואר אוויר
3560-3553	ג'ונסון, ג'יימס	קולומביה	קולומביה, הנפקות הקלאסיות 1859-1868
3565-3561	ווינר-רומרובסקי, בילי	קוסטה ריקה	הנפקה של איי הקוקו של קוסטה ריקה, 1936-1947
3573-3566	ברניס, קרלוס	פרו	חקר הבולים הליתוגרפיים של פרו 1858-1862
3581-3574	קימל, קורט אי	שוויץ	ונצואלה – הסדרות הקלאסיות 1859-1879
3586-3582	ריצ'רדס, סימון	בריטניה	דומיניקה – בולי דואר 1874-1933
תולדות הדואר: אירופה			
4594-4587	מראקוביץ, ניקולה נינו	אוסטריה	תולדות דואר הכיבוש העות'מאני והאוסטרו-הונגרי של בוסניה הרצגובינה 1813-1905
4599-4595	דמטר, יוליאן	אלבניה	תולדות הדואר של אלבניה בתקופת הכיבוש האיטלקי במלחמת העולם השנייה
4604-4600	דימשיץ, מיכאל	בלרוס	סטנדרטיזציה של הכתובות ומספור פריטי הדואר הסובייטי (1917-1991)

מספר מסגרת	שם המציג	מדינה	שם התצוגה
4609-4605	טימופייב, אלכסיי	בלרוס	דואר מרכבות ברוסיה בתקופה הקלאסית (1858-1890)
4614-4610	סייליס, לוק	בלגיה	דואר אוקיאנוסים
4619-4615	ואן טנדלו, ארווין	בלגיה	בלגיה – הסדרה של 1865: השימוש הדוארי ליעדים זרים
4627-4620	טיאופילו, סטליוס	קפריסין	צנזורה אזרחית בקפריסין 1914-1959
4635-4628	וניצק, ויט	צ'כיה	תולדות הדואר של האזורים הצ'כים (מההתחלה עד 1867)
4643-4636	דוטאו, גיא	צרפת	חיטוי מכתבים במטרופולין ובארצות הכבושות, מראשית ועד סוף המאה התשע-עשרה
4651-4644	מילונקיס, מנוליס	יוון	תולדות הדואר של כרתים
4656-4652	צ'רוק, דנש	הונגריה	התפתחות הדואר בהונגריה, 1750-1850
4661-4657	גלאן, אישטון	הונגריה	ביולים זרים מהונגריה 1900-1918
4669-4662	פיבל, אדי	ישראל	קדם בולאות ודואר זר בנסיכויות הדנובה
4677-4670	קלר, יולי	ישראל	השימוש בבולי רוסיה בתקופת האינפלציה ברפובליקה הסובייטית 1917-1923
4682-4678	רובן, ברטה	איטליה	תולדות הדואר של משלחות שמירת השלום האיטלקיות 1950-2017
4687-4683	פלומבו, ג'ורג'ו	איטליה	המצור על פריז והיעדים אליהם נשלח הדואר
4695-4688	ריגו, פרנקו	איטליה	ונציה – ההדבקה, הקרנטינות, החיטוי, בתי החולים להסגר...
4700-4696	ויארזמה, הוטז	הולנד	התכתבויות סוחרים באירופה 1650-1810
4708-4701	אוליטנר, ג'וליאן	פולין	ראשית הדואר בפולין החופשית, נובמבר 1918-1920
4716-4709	קונסטנטין, מילו	רומניה	מערכת הדואר הקלאסית של רומניה 1858-1872
4721-4717	קרטינוב, קאידר	רוסיה	צנזורה צבאית בברית המועצות 1914-1919
4729-4722	בוריצ'ק, אלכסנדר	סרביה	תולדות הדואר של סרביה 1755-1919
4737-4730	סטפאנוביץ', זורן	סרביה	חקר החותמות של בוסניה הרצגובינה 1826-1918
4742-4738	דיבוק, פרנטישק	סלובקיה	שירותי הדואר בחבל ספיש עד 1920
4747-4743	יורקוביץ', מרטין	סלובקיה	הדואר הצבאי של אוקראינה הקרפטית 1919-1920
4760-4756	מורנצ'ק, ברנקו	סלובניה	מטריאסט ואיסטרה לאלפים 1943-1954
4768-4761	לונג, ג'אן-אולוף	שוודיה	דואר מגרמניה לארצות מעבר לים מ-1.1.1868 ועד ייסודו של איגוד הדואר העולמי (ה-UPU) ב-1.7.1875
4776-4769	טוקולו, נאסיפ	תורכיה	תולדות הדואר העות'מאני בבלקן 1840-1918
4784-4777	תונאקי, אטאדן	תורכיה	תולדות הדואר של מסילת הברזל העות'מאנית
4792-4785	קינג, קריס	בריטניה	דוכסות שלזביג 1868-1920 – מפרוסיה עד למשאל העם
4800-4793	פרנקל, דמיטרי	אוקראינה	דואר אוויר בינלאומי ברפובליקה הסובייטית וברית המועצות 1870-1941
תולדות הדואר: אסיה, אוקיאניה ואפריקה			
4805-4801	קולייר, דוד	אוסטרליה	תעריפי דואר האוויר, צרפת-אוסטרליה 1930-1933
4813-4806	סטפורד, גלן	אוסטרליה	דואר צבאי במערב אוסטרליה במלחמת העולם השנייה
4818-4814	צ'יו, סמי	קנדה	התפתחות הדואר האימפריאלי הסיני 1897-1899, המעבר מסניפי דואר המכס
4826-4819	דינג, ג'נסונג	סין	תולדות הדואר של מונגוליה 1854-1921
4831-4827	הי, הונגו	סין	סימני ההיכר של הדואר הסיני בזמן מהפיכת התרבות
4839-4832	זואו, מינג	סין	תעריפי הדואר המקומי בימיה הראשונים של הרפובליקה העממית של סין (1.10.1949-1.7.1951)
4844-4840	פטריוק, סטפן	גרמניה	מונגוליה 1878-1937
4852-4845	צ'אנדק, קישור	הודו	חותמות דואר מוקדמות של הודו 1852-1900
4857-4853	ז'ונז'ונמלה, ראג'ס	הודו	תולדות הדואר של הודו הבריטית 1854-1876
4865-4858	אלמוני	אירן	חותמות של פרס 1875-1925
4870-4866	שמרוט, ג'וליאן	ישראל	חותמות, חותמות שגויות ונתיבי הדואר של רודזיה 1924-1984
4878-4871	איקדה, קנזבורו	יפן	שירותי מסירה מהירים של יפן בתקופה המוקדמת
4886-4879	ביקר, סיברנד	הולנד	תולדות הדואר של העצורים במחנות שבויי המלחמה באוסטריה במלחמת העולם השנייה

מספר מסגרת	שם המציג	מדינה	שם התצוגה
4894-4887	קרנסוטה, צ'אמצ'אי	תאילנד	תולדות הדואר של סיאם במלחמת העולם הראשונה
4902-4895	סינצ'אבלה, סנפאל	תאילנד	התפתחות סימני הדואר בבורמה מ-1825 עד 1899
4910-4903	אוליברו, סרג'יו דריו	ארגנטינה	חותמות על בולי "ריוודביה"
4918-4911	לאויו, ג'ופרי	אוסטרליה	תולדות הדואר הימי של קובה
4926-4919	וילארואל דה פדרו, מרטה	בוליביה	בוליביה 1868-1878
4934-4927	סנטוס, אוורלדו	ברזיל	קווי שיט המשרתים את דרום אמריקה
4942-4935	דצ'וורי, לויס	קנדה	חותמות של המחוז הקנדי נובה סקוטיה על בולי סן פייר ומיקלון
4950-4943	ארבלאז, חורחה אנריק	קולומביה	מכתבים קדם בולאיים מקולומביה 1531-1859
4955-4951	ריינוסו, חואן	קוסטה ריקה	דואר רכבות בקוסטה ריקה מ-1883 ועד שנות הארבעים של המאה העשרים
4960-4956	פומו, אנטונלו	איטליה	נתיבי הדואר האטלנטיים לאמריקה וממנה 1850/1878
4965-4961	מרקז, הנרי	פרו	פרו: 1896-1916
בולאות מודרנית			
50970-50966	סיבאלד, הלמוט	אוסטריה	תולדות הדואר של מלחמת האזרחים ביוגוסלביה ולידת המדינות העצמאיות 1991-2008
50975-50971	הייבלום, גאי	בלגיה	מחקר סדרת המלך בודואן, טיפוס וולגה
50980-50976	סטלמכוביץ, מרק	קנדה	בולי הדואר הזמניים של אוקראינה
50985-50981	צ'ן, גוצ'נג	סין	הבולים מן המניין של בתי עם סיניים
50993-50986	הואנג, מין ז'ו	סין-טאיפיי	תוויות הביול של טאיוואן - הדב השחור של טאיוואן
50998-50994	יאנג, מינג-קואן	סין-טאיפיי	תוויות הביול של טאיוואן (בסגנון ארה"ב)
51003-50999	דיג, תומאס	גרמניה	תוויות דואר עם תעריפים משתנים מצרפת
51008-51004	מנצאטי, קלאודיו ארנסטו	איטליה	הערכים הגבוהים של איטליה "איטליה צריחים וספרות"
51013-51009	צ'אן, קיו צ'אל	קוריאה	קוריאה - הבולים מן המניין שהונפקו בתקופת התעריף הבסיסי 170 וון (1997-2002)
51018-51014	פארק, צאן הו	קוריאה	קוריאה - הבולים מן המניין שהונפקו בתקופת התעריף הבסיסי 250 וון (2006-2009)
51023-51019	לי, ג'ואן	קוריאה	שירותי דואר בינלאומיים בקוריאה 1995-2017
51028-51024	לייובינין, יוסף	אוקראינה	הנפקות זמניות במחוזות קייב וחרניחוב 1992-1994
ספרות: ספרי מחקר			
L1	באשו, ג'ואן	אלבניה	בולי הרפובליקה האוטונומית של קורצ'ה
L2	דלפארטו, מרטין הוראציו	ארגנטינה	אנציקלופדית תולדות הדואר בארגנטינה
L3	דלפארטו, מרטין הוראציו	ארגנטינה	תולדות הדואר של תחנות הרכבת בארגנטינה
L4	קלינקוב / רדנובסקי	בולגריה	האקדמאי ד"ר ניקולאי פירוגוב - מנתח אגדי
L5	קלינקוב / רדנובסקי	בולגריה	כלי ניתוח רפואי במהלך הדורות
L6	טיילרד, ג'אן ז'אק	קנדה	טילרד - סן פייר ומיקלון הקלאסיים 1885-1908
L7	ז'ו, ליאנג	סין	ההשתקפות ההדדית של היופי של זוהר הקוטב - אור הציוויליזציה האנושית - פריטים בולאיים המתעדים אירועים של משלחת המחקר הלאומית הסינית בקוטב הדרומי
L8	הו, הואי-צ'ינג	סין-טאיפיי	חייו המהפכניים וזיכרונותיו ההיסטוריים של ד"ר סון יט-סן
L9	לוקאס, עמנואל	צ'כיה	מפות ופריטים בולאיים ממסעו הרביעי של קולומבוס
L10	דוטאו, גיא	צרפת	חיטוי דברי דואר בצרפת והמדינות הכבושות

מספר מסגרת	שם המציג	מדינה	שם התצוגה
L11	ליבנת, רפאל	צרפת	הדואר הצרפתי בארץ ישראל בין השנים 1843-1914
L12	הרשת הבולאית העולמית	גרמניה	שירותי דואר זרים בארץ הקודש 1852-1914
L13	הוצאת שוונברגר בע"מ	גרמניה	מדריך מיכל – איסוף בולים ללא קושי
L14	הוצאת שוונברגר בע"מ	גרמניה	מדריך מיכל לזיהוי בולים, מהדורה ראשונה
L15	וובר, היינץ	גרמניה	"עזב למען בלתי ידוע" – מסמכים דואריים על רדיפה וטרור תחת המשטר הנאצי
L16	וובר, היינץ	גרמניה	מסמכים דואריים מתקופת הכיבוש הגרמני של מדינת החסות בוהמיה ומורביה
L17	דיאס, ג'ון	יוון	תעריפי הדואר ביוון 1828-1875 (שני כרכים)
L18	קראמיטסוס, א.	יוון	ספרות הביקורת וסיווג ראשי ההרמס הגדולים
L19	מאק, ווק פוי	הונג קונג	התאוששות שירותי דואר האוויר הפנימיים בסין 1946
L20	וונג, דני קין צ'י	הונג קונג	תולדות הדואר של סינקיאנג
L21	שרמה, דינש שאנדר	הודו	בולאות ככלי לימודי
L22	ברמן, גנדי	ישראל	דואר ישראל – תוויות דואר וטפסים
L23	בוטאני, טרציסיו	איטליה	פרנצ'סקו טקסיס ותחילת שירותי הדואר האירופיים בתקופת הרנסאנס
L24	קאררו, דיגו	איטליה	1866: מלחמת העצמאות השלישית של איטליה, משרדי הדואר הצבאי האיטלקי
L25	מיגיאבקה, ג'ורג'ו	איטליה	מחקר תמציתי של תולדות הדואר באיטליה
L26	ריגו, פרנקו	איטליה	ונציה והלבנט
L27	ואצ'רי בע"מ	איטליה	רפורמת הדואר ב-1963 בממלכת איטליה
L28	שודה, יוקיהירו	יפן	ההיסטוריה של התערוכות הבינלאומיות 1965-2004
L29	סטמפדיה בע"מ	יפן	שימוש בבולי יפן מן המניין מסדרת הנופים 1922-1937 בדואר יבשה
L30	טישרוטס, גי.איי. סיאם	הולנד	אנציקלופדיה לתעופה ודואר אוויר, כרך שני
L31	אולייתנר, ג'וליאן	פולין	תקשורת דוארית בצבא הכחול של גנרל הלר 1917-1920
L32	מיתוס, מירוסלו	פולין	חילופי המכתבים מרשת מדי הגשם הנמצאת כיום בפולין (פולין הגדולה), 1919-1920
L33	אוסרודקה, לסזק ש.	פולין	ההיסטוריה של לודז', 1824-1918. אלבום הבולים בשימוש דוארי בסניפי הדואר עד 1918
L34	רבלו, אמריקו לופז	פורטוגל	כתבות של בולאות גלויות מירב ממבחר כתבי עת מהשנים 2016-2017
L35	קורנילובה, סוולטנה	רוסיה	אלבום-קטלוג "האמנים המועדפים שלנו: א. גונדובין"
L36	האגודה הבולאית בנג'ה לוקה	סרביה	זיפים בבולאות של בוסניה והרצגובינה 1879-1918
L37	טאן, ווי קיאט	סינגפור	שגרירים בולאיים: הנפקות משותפות של סינגפור
L38	טאן, ווי קיאט	סינגפור	טיול בולאי, הכיבוש היפני בסינגפור 1942-1945
L39	פלקה, יוראי	סלובקיה	חותמות דואר קדם בולאיות לא ידועות עד כה של הונגריה
L40	גלנרום קלוו, אנדרס	ספרד	מאמרים בולאיים שבועיים ב"יומן בורגוס"
L41	האגודה הבולאית התורכית-הקפריסאית	תורכיה	תולדות הדואר של קפריסין התורכית
L42	בנדון, גיימס	בריטניה	איגוד הדואר העולמי (ה-UPU) – בולי דוגמה 1878-1961
L43	דונבר, ג'ורג'	בריטניה	אנטיגואה: הבולים ותולדות הדואר
L44	דונבר, ג'ורג'	בריטניה	נוויס: הבולים ותולדות הדואר 1661-1890

מספר מסגרת	שם המציג	מדינה	שם התצוגה
L45	דונבר, ג'ורג'	בריטניה	סנט וינסנט: 1899-1965
L46	קהלסטצ'י, אלפרד	בריטניה	בגדד תחת השלטון הבריטי – סיפורם של הבולים הזמניים ב-1917
L47	קצמן, ויטלי	אוקראינה	דואר זמסטוב במחוז חרקוב 1868-1918. מדריך בולאי בשני כרכים
ספרות: כתיבי עת			
L50	לואיס אנריקה, דורדו וסקז	בוליביה	בולי בוליביה
L51	ני, יולי	סין	תחנת הדואר ותולדות הדואר של ז'ה ג'יאנג
L52	האגודה הבולאית ינלינג	סין	המגזין הבולאי של ינלינג
L53	התאחדות בולאי סין-טאיפיי	סין-טאיפיי	בטאון ההתאחדות הבולאית של סין-טאיפיי – כרך מספר 20
L54	האגודה הבולאית סין-טאיפיי	סין-טאיפיי	המגזין הבולאי של סין-טאיפיי – גיליון 94
L55	לי, שין-פו	סין-טאיפיי	הדו"ח השנתי (2017) של אספני הבולים, כרך 29
L56	האגודה הבולאית קפריסין	קפריסין	הרבעון הבולאי של קפריסין
L57	קאוון, טוני טו ווא	הונג קונג	הבולים הקלאסיים של שושלת קינג. כרך 19, פרסום שנתי 2017
L58	וקארי בע"מ	איטליה	בטאון וקארי מספר 57 + 58
L59	סטמפדיה בע"מ	יפן	סטמפדיה – כתב עת בולאי
L60	התאחדות הבולאים בקוריאה	קוריאה	הירחון החודשי של קוריאה 2016 "וופיו"
L61	בוניצ'י, אלפרד	מלטה	בטאון האגודה הפילטלית של מלטה
L62	הילאסס, רנה	הולנד	כתב העת "בולאות"
L63	האגודה הבולאית של פרו	פרו	בולאות פרואנית
L64	מארקה בע"מ	רוסיה	כתב העת "בולאות 2017"
L65	טאו, בי יאן	סינגפור	בולאות יילין 2017
L66	סורוקין, ניקולאי	ארה"ב	רוסיקה: בטאון האגודה הבולאית רוסיקה
ספרות: קטלוגים			
L70	קסיאלס/לנצינה/מירי	ארגנטינה	ארגנטינה – קטלוג המחוררים של הרפובליקה של ארגנטינה
L71	קוסטה, אנסלמו	ברזיל	קטלוג בולים – אישים הקשורים לבונים החופשיים 2004-2017
L72	דצ'ב, גיורגי	בולגריה	קטלוג של בולי בולגריה 2007-2016
L73	פנג, קינאי	סין	קטלוג מאויר של מעטפות היום הראשון של סין 1957-1991
L74	יה, אלכס	סין-טאיפיי	בולי טאיוואן מאז 1950
L75	הוצאת שוונברגר בע"מ	גרמניה	קטלוג מיכל לאירופה, 2017. שבעה כרכים (מוצג: מרכז אירופה)
L76	הוצאת שוונברגר בע"מ	גרמניה	קטלוג מתמחה של מיכל לבולי גרמניה, 2017 בשני כרכים: מ'1849 ועד אפריל 1945 (כרך 1), וממאי 1945 ועד ימינו (כרך 2)
L77	הוצאת שוונברגר בע"מ	גרמניה	קטלוג מיכל "מעבר לים" 2017, 20 כרכים (מוצג: צפון ערב ופרס וכרך דרום ומרכז ערב)
L78	קראמיטסוס, א.	יוון	קפריסין 2017
L79	קראמיטסוס, א.	יוון	יוון 2018 – שלושה כרכים
L80	צ'אנדק, קישור	הודו	קטלוג של בולי דואר מוטבעים ידנית של הודו – תוספת 2016
L81	אלמוני	איראן	הבולים של איראן: שושלת קג'אר, שושלת פהלווי, הרפובליקה האסלאמית

מספר מסגרת	שם המציג	מדינה	שם התצוגה
L82	קאררו, דייגו	איטליה	קטלוג ששון, המתמחה בבולי הרפובליקה האיטלקית וטריאסט
L83	התאחדות הבולאים של יפן	יפן	קטלוג מתמחה של בולי יפן, כרך 1 וכרך 2
L84	התאחדות הבולאים של יפן	יפן	קטלוג מתמחה של איי ריוקיו
L85	פישר, אנדרי	פולין	קטלוג בולי פולין 2016, כרך 1 וכרך 2
L86	סמיאלקוסקי, גרגורי	פולין	דואר פולין – קטלוג ההנפקות המשותפות
L87	טבקרו, אוקטביאן	רומניה	יחידות דואר השדה הקיסרי, 1914-1918. כרכים 4, 5, 6 – קטלוג חותמות דואר
L88	מרקה בע"מ	רוסיה	קטלוג "בולי הדואר של הפדרציה הרוסית 1992-2017"
L89	אובוכוב, יורי	רוסיה	הקטלוג הגדול "דואר זמסטבו ברוסיה", חלקים 1 ו-2
L90	זגורסקי, וולרי	רוסיה	בולי דואר זמסטבו של האימפריה הרוסית, 1866-1919
L91	ליטן, גונר	שוודיה	קטלוג פאסיט, ארצות הצפון 2018
L92	ליטן, גונר	שוודיה	קטלוג פאסיט, ספישל 2018
L93	קרמארנקו, מיכאל	אוקראינה	רוסיה הגדולה – קטלוג המתמחה בבולי דואר ודברי בולים 1923-1945

לזכרו של ד"ר ירי רימון – חוקר ואספן

מאת: מוטי קרמנו

ועד הקמת המדינה, ועוד כהנה וכהנה. אוספיו הוצגו בתערוכות רבות בכל רחבי הארץ ואוצרים רבים עלו אליו להגל לקבל פריטים לתצוגה, ובמיוחד ללמוד מהידע המקיף שלו.

התברכנו בכך שחלק גדול מהידע מופיע ומתועד בספרים הבולאיים שהיה שותף לכתיבתם ובתיאור הפריטים הרבים שהועברו לתצוגה בתערוכות. אוספיו הבולים שלו, שתמיד היו קשורים לבולאות ארץ ישראל, הוצגו בתערוכות רבות בארץ ובעולם. הרצאותיו במפגשים בולאיים זכו תמיד להתעניינות רבה.

ירי היה איש של ידע, אבל בשונה מאנשים רבים, הוא אהב לחלוק את הידע שלו עם כולם, ובכך נגע באנשים רבים. הקהל הרב שבא מכל רחבי הארץ לכבד את זכרו, מהווה הוכחה חיה לאהבה ולהערכה הרבה שאנשים חשו כלפיו.

ייה זכרו ברוך!

ספני תולדות ישראל בעת החדשה נפרדו לאחרונה מד"ר ירי רימון שהלך לעולמו. היכרותי עם ירי החלה בעת עבודתנו ברפא"ל, והצטלבה שנית בתחביב המשותף

שלנו כאספני בולים. משם פרחו ידידות וחברות קרובה, בה זכיתי להכיר את סגולותיו הייחודיות של ירי.

ירי היה אדם טוטאלי, אהב והעריך את אשתו שושנה על התמיכה והסבלנות לכל השיגעונות שלו, וכמובן את בנותיו נילי וגליה והנכדים. בנוסף לאהבתו למשפחה היו לו עוד אהבות. הוא אהב את המדינה, אהב ספרים, מוזיקה קלאסית וישראלית, צילום, טיולים בארץ ובעולם, ובטח יש עוד... אהבות אלו באו לידי ביטוי באוספים הרבים שטיפח.

ירי מוכר כאחד האספנים החשובים בכל הנושאים הקשורים בתולדות ישראל בעת החדשה, החל מימי הרצל והמושבות הראשונות

בולי ישראל – תחקיר ועיצוב

מאת: איתמר עצמון

המעצבים, הנאלצים להקצות שטח לא מועט ביחס לשטחו הכולל של הבול, על מנת לציין את שם המדינה. בשל כך, התמודדותו של מעצב הבולים הישראלי עם חלוקת השטח בין הרכיבים הפורמליים הקבועים לבין הנושא החופשי של הבול, היא מאתגרת יותר ביחס למעצבי בולים במדינות אחרות בעולם. עם זאת, בולי ישראל לא מחזיקים בתואר הבולים עם מספר שמות המדינה הרבים ביותר בהיסטוריה. שיא זה שמור לבולי רומליה המזרחית, מחוז עצמאי באימפריה העות'מאנית שהתקיים בחלקה הדרומי של בולגריה בתקופה הקצרה שבין 1885-1881. בבולים אלה מופיע שם המדינה בלא פחות מארבע שפות וארבעה סוגים שונים של כתב, בשל ריבוי לאומים דוברי שפות שונות במקום.

בול שהונפק ברומליה המזרחית, בו מופיע שם הישות המנפיקה בארבע שפות ובארבעה לשונות: בתורכית באותיות ערביות (בשורה העליונה של הבול), בבולגרית באותיות קיריליות (בשורה הימנית), בצרפתית באותיות לטיניות (בשורה השמאלית) וביוונית באותיות יווניות (מתחת לחצי הסהר)

אף על פי ששם המדינה מופיע בבולים מטעמים פורמליים ומנותק מהעיצוב החופשי של נושא הבול, הופיעו בישראל מספר בולים בהם עשה המעצב שימוש בשם המדינה כאלמנט עיצובי כחלק מנושא הבול. בבול שנת הראשונים שהופיע בשנת 1963 בעיצובו של אליעזר וייסהוף, מופיע מעדר המנכש עשבים וחושף באופן סמלי את שמה של ישראל – המהווה חלק אינטגרלי מנושא הבול.

אי כנס יום הבולאות ה-31 זכו להאזין להרצאתו של משה רימר בנושא התחקיר המלווה את יצירת בולי ישראל. בהרצאה האיר רימר זרקור על נבכי השיקולים המנחים את עיצוב בולי ישראל במהלך עבודת התחקיר. בולי ישראל מונפקים מטעמה של מדינת ישראל ונושאים את שמה, ונמנים בשורה אחת עם סממניה הרשמיים של המדינה כמו שטרות ודגלים. בהיותם מהווים שגרירים רשמיים של המדינה, אשר עיניהם של רבים נשואות אליהם, יש לבחור בנושאים הניצבים בלב הקונצנזוס של הציבוריות הישראלית, ולערוך תחקיר מקדים ממושך לכל ייפלו בהם שגיאות עובדתיות. עבודת התחקיר אינה מוגבלת לבדיקת הפן העובדתי בלבד, אלא מצריכה רגישות עמוקה, על מנת להימנע מנושאים או מרכיבים עיצוביים מעוררי מחלוקת, אשר עלולים לפגוע ברגשותיהם השונים של תושבי ישראל.

כאשר מוגח לעולם בול חדש, אנו מקבלים אותו לידינו כמוצר מוגמר, ולרוב איננו מודעים למערכת השיקולים, הלחצים והקשיים הנערמת בדרך והאתגרים שניצבו בפני השירות הבולאי. בשנים האחרונות לוקח משה רימר לעיתים חלק בעבודת התחקיר. באמצעות עיון במספר בולי ישראל – בולים וותיקים לצד בולים מן השנים האחרונות – הדגים משה כיצד מחשבה מקורית, ידע מעמיק ורגישות, מאפשרים להתגבר על אתגרים ומכשולים עיצוביים, ולהפוך את בולי ישראל למוצר תוכן מהשורה העליונה.

עבודת התחקיר המלווה את בולי ישראל אינה פוגמת בסגנון העיצובי של מעצבי הבולים או מצמצמת את מרחב האפשרויות האסתטיות הניצבות בפניהם. החופש האומנותי לעיצוב הבול נתון באופן מוחלט לידי של המעצב שהופקד על מלאכת יצירת הבול, לפי ראות עיניו ודמיונו, ולא מגבילה אותו לבטא את כשרונו האומנותי. עבודת התחקיר מתקיימת במקביל לעבודת המעצב, תוך מתן הערות ותיקונים נקודתיים, על מנת להגיע לדיוק המיטבי, ללא התערבות בהיבט האומנותי ובסגנונו של המעצב.

המרכיבים הקבועים

כאשר ניגש המעצב למלאכת יצירת הבול, עליו לכלול בו מספר מרכיבים קבועים, ולגבש סביבם את מראהו של הבול. המרכיב הראשון, הבסיסי ביותר, הוא שם המדינה. בישראל נקבעו שלוש שפות רשמיות – עברית, ערבית ואנגלית – מתוקף החוק המנדטורי לגבי השפות הרשמיות בארץ, שנותר בעינו לאחר הקמת המדינה. בבולי ישראל מופיע אפוא שם המדינה בשלוש שפות ובשלושה סוגי כתב ('גופנים') שונים.

כיום ישראל היא המדינה היחידה בגלובוס המציינת את שמה בבולים בשלוש שפות ובגופנים שונים. מצב זה מהווה אתגר עבור

* המאמר מבוסס על הרצאתו של משה רימר מכנס יום הבולאות האחרון.

כדי לפתור בעיה זאת מיקם המעצב את החלק של בול הדואר העברי עם העריך 250 מיל בשובר הבול החדש, על מנת להקטין את הסבירות שהצרכן יטעה בזיהוי העריך. פתרון זה לא הניח את דעתם של אנשי השירות הבולאי, אשר הגו פתרון מוחלט לבעיה. בבול שהגיש קישקה לאישור השירות הבולאי הופיע בתחתית השובר תינוק האוחז בזכוכית מגדלת. ברשימת התיקונים שקיבל מהשירות הבולאי, התבקש קישקה להעתיק את מקומו של הפעוט שמאלה, כך שיכסה בגופו את העריך של הבול הישן, על מנת לשלול לחלוטין שזהו הערך הנקוב של הבול.

לפני ואחרי: הבול שהגיש מישל קישקה לשירות הבולאי עם דמות התינוק במרכז השובר, והעיצוב הסופי, בו התינוק מסווה קמעה את העריך הישן

הערות השירות הבולאי לבול יום הבולאות, לרבות הבקשה "לכסות באמצעות ציור מתאים" את העריך הישן

כיתובים בשוליים

כפי שניתן ללמוד מבול הדואר העברי המופיע בבול יום הבולאות 1999, בבולי ישראל הראשונים לא הופיעו מרכיבים קבועים נוספים מלבד שם המדינה והערך הנקוב. במרוצת השנים נוספו לבולי ארצנו מרכיבים נוספים, כגון שם המעצב ושנת הופעת הבול. מרכיבים אלה מהווים חלק בלתי נפרד מהבולים המונפקים כיום בישראל, אולם כאשר הוכנסו בשעתם לראשונה עוררו דיונים סוערים. סדרת בולי "אומנויות הבמה" מראשית 1971 הייתה הראשונה בה הופיע בארץ מרכיב קבוע נוסף – שמו של מעצב הבול. מרכיב זה הוכנס לאחר וויכוח חריף בין מעצבי הבולים לשירות הבולאי, בשל דרישת המעצבים לשינוי שיטת התמלוגים ולאזכור שמם על גבי הבולים. העניין בוויכוח זה חרג מגבולות הקהילה הבולאית, והדיו הגיעו אף לעיתונות הכללית בארץ וכתבות שונות הוקדשו לנושא.

מרכיב פורמלי נוסף המאפיין את בולי הדואר ומופיע בהם דרך קבע הוא הערך הנקוב. כיום מוצג ערכם הנקוב של בולי ישראל במונחי שקלים חדשים, בהתאם להילך החוקי הנהוג בארץ. אולם, על בולי ישראל משנות המדינה הראשונות לא נכתב שם המטבע. בולי ישראל שהונפקו עם קום המדינה בשנת 1948 הופיעו במונחי מיל, שהוחלף למונח העברי פרוטה. השם 'פרוטה', היונק את שורשיו ממקורות המשנה והתלמוד, השתרש במהירות בשיח הציבורי במדינה החדשה, בשנים בהן רווחה הדעה שיש לשמור על הלשון היומיומית על טהרת השפה העברית. בעוד סדרת בולי "דואר עברי", הראשונה שהונפקה בישראל, מופיעה בקטלוגים הבולאיים במונחי 'מיל', בול "הדרך לירושלים" שהוכנס לשימוש בפברואר 1949, מופיע בקטלוגים אלה במונחי פרוטה. אמנם, השם פרוטה נכנס לשימוש רשמי רק ב-21 בינואר 1951, אך כפי שניתן ללמוד מהצעת החוק, שם זה כבר היה שגור על לשונם של רבים, ולפיכך החוק החיל שם זה באופן רטרואקטיבי. הקטלוגים הבולאים המציגים את בול הדרך לירושלים במונחי פרוטה מהווים, אפוא, מקור היסטורי ותיעוד לכך שכבר בראשית 1949, חודשים ספורים לאחר הכרזת העצמאות, השם פרוטה כבר התפשט בקרב הציבור הרחב והתערה בשפת היומיום.

לאמיתו של דבר, הרי בחיי יום יום המטיקה כבר ה-פרוטה- לדיוק את רגלי המיל- כמעט לגמרי. וירשה למעשה את מקומו, שכן הציבור הרחב מרבה להשתמש במונח העברי, אף על פי שמבחינה חוקית אין עדיין ציווק מלא לכך. קתה ייתכן לשימוש זה בסיס חוקי איתן.

הצעת החוק קובעת: אישא- כי הלידה הישראלית תהא מחולקת לאלין פרוטות, וכי- בכל מקום... בו נאמר, נכתב או נרמז, בעבר או בעתיד, לצורך כל מטרה, מיל או מיל פלשתינאי (א"י) או מיל ארץ-ישראלי או מיל א"י או מאי או מיל ישראלי או מ"י, יחשב הדבר כמכונן לפרוטה. בלתי אם הותבה במפורש על ההצאה זו."

מתוך הצעת החוק לתיקון פקודת המטבע שהתקבל ב-21 בינואר 1951, כפי שמופיע ברשומות הכנסת. "בכל מקום בו נאמר... מיל... יחשב הדבר כמכוון לפרוטה"

הערך הנקוב הוא תג המחיר המוטבע על הבול ומבטא כמה כוחו יפה לשימוש עבור שירותי הדואר השונים, במונחי המטבע המקומי הנהוג במדינה. רשויות הדואר מקפידות כי הערך הנקוב יופיע על גבי הבול באופן גלוי וקל לזיהוי. במקרים בהם הבול כולל מספרים שונים כחלק מעיצובו – למשל בבולים המנציחים נושאים מענף המתמטיקה – יש לדאוג להבדיל ולהפריד את הערך הנקוב מהעיצוב הכללי, כדי למנוע בלבול מצד הצרכנים.

מקרה אחר בו עלול להיווצר בלבול באשר לערך הנקוב הוא בבולים המוקדשים להנצחת בול ישן. רשויות דואר רבות בעולם מנפיקות מעת לעת בולים המציגים בולים ישנים בעלי ערך היסטורי, תרבותי או בולאי רב משמעות. הנפקות של "בול על בול" מהוות כר פורה לבלבול בעניין הערך הנקוב, שכן הצרכן המביט בחטף בבול ולא מתעמק בעיצובו, עשוי להניח לתומו כי הערך המופיע בבול הישן מייצג את הערך הנקוב של הבול העכשווי.

בול יום הבולאות שהופיע בשנת 1999 בעיצובו של מישל קישקה הוקדש כמחווה לסדרת בולי דואר עברי המיתולוגית. בבול זה מופיעה "משפחה בולאית" המתבוננת בהעמקה בבול דואר עברי בעריך 250 מיל. בבול דואר עברי המקורי המופיע בבול החדש מתנוסס העריך 250 באופן בולט וללא שם המטבע הנהוג באותן השנים, והצרכן עלול היה להתבלבל ולהניח לתומו שלפניו בול בעריך 250 שקלים חדשים או אגורות.

והפוליטיים של אזרחי המדינה, ולתור אחר נושאים המקובלים על קשת רחבה באוכלוסייה ככל הניתן. נושאים דתיים ופוליטיים הינם מוקשים שראוי להימנע מהם, ולהציגם בבולים באופן שקול ואחראי. נושאים פוליטיים כגון גבולות המדינה עשויים להבעיר ויכוחים סוערים בקרב התושבים, ולהתפרש כאמירה פוליטית וכעמדה הרשמית של המדינה. בבול הנגב משלהי 1950 מופיעה בשובל מפת הנגב, בה קו הגבול המערבי לא תאם את המציאות בשטח. ייתכן כי מעצב הבול שינה מהגבול בפועל על מנת לייצג את הסכמי שביתת הנשק המקוריים שנחתמו, בהם נקבע כי שטחי הנגב המערבי יהיו אזור מפורז, או לחלוטין ניתן להסביר כי החלטת המעצב להסית את קו הגבול נבעה משיקולים אסתטיים.

בול הנגב. המפה בשובל הבול לא תאמה את המציאות

בול "מלווה העצמאות" שהונפק ב-1951, בו מופיעה דמותו של פועל ציוני אוהז במסגרת בצורת מפת הארץ. מסגרת זאת נושאת דמיון רב למפת ישראל לאחר מלחמת ששת הימים

חרדת הצלב

נושאים דתיים מצריכים זהירות ורגישות יתירה בקביעת עיצוב הבולים. מחד גיסא, בולים המציגים פסוקים מקראיים עשויים להתפרש כזילות ופגיעה בכתבי הקודש, ומאידיך הצגת נושאים מדתות אחרות עשויה להתפרש כפגיעה בהלכה היהודית, האוסרת לאמץ מוטיבים מסוימים מדתות שונות, ובפרט לשרטט ולהציג צלבים. לרגל הופעת סדרת בולי דואר אוויר בשנת 1960, הופיעו בעיתונות

הוויכוח הגיע לדרג השרים הבכירים, וד"ר אליעזר שמעון רימלט, שכהן כשר הדואר בשנת 1969, הכריע את הכף וצידד בעמדת המעצבים. המעצב אליעזר וייסהוף, אחד מחברי ועד המעצבים, היה הראשון ששמו הופיע בבול, ומאז סדרת "אומנויות הבמה", המעצבים מוזכרים בקביעות בבולי ישראל.

אחד מבולי סדרת אומנויות הבמה המוקדש ליצירה "שמסון ודלילה" בביצוע האופרה הישראלית, בו ניתן להבחין בשמו של המעצב "א. וייסהוף"

כחלק מהמגמה להתאים את בולי ישראל לסטנדרטים המקובלים בעולם המערבי, למן שנת 1976 מופיע בבולי ישראל מרכיב נוסף – שנת הופעת הבול. החל מראשית 1979 מופיעה לצד שנת ההנפקה הלוועזית, השנה המקבילה לפי הלוח העברי. חידוש זה הוכנס לראשונה בבול השלום, שהונפק ביום חתימת הסכם השלום ההיסטורי בין מנחם בגין ונשיא מצרים אנואר סאדאת על מדשאות הבית הלבן ב-26 במרץ 1979. על פי האגדה המתגלגלת מפה לאוזן בקרב קהילת הבולאים, אשר אין לה סימוכין המעוגנים בעובדות, החלטה זאת התקבלה בעידודו ובבקשתו של לא אחר מראש הממשלה בגין, ומאז ציון השנה העברית הפך לנוהג קבוע בבולי ישראל.

בול השלום מ-1979, לראשונה עם שנת הופעת הבול לפי הלוח העברי

בולים חסרי גבולות

בולי ישראל מהווים מוצר א־פוליטי שנועד לייצג את הציבור הישראלי ולהתאים לקשת רחבה של שכבות באוכלוסייה. לפיכך יש להימנע מבחירת מרכיבים עיצוביים העלולים לפגוע ברגשותיהם הדתיים

באוקטובר 1973 הנפיקה מדינת ישראל בול המוקדש לפועלה של דנמרק בהצלת יהודי ארצה בשיאה של שואת יהודי אירופה, במלאת שלושים שנה למבצע ההצלה. באוקטובר 1943 העבירה דנמרק כ-8,000 אזרחים ופליטים יהודיים ששהו בארצה, על מנת להרחיקם ככל הניתן מיד הצורך הנאצי. מבצע ההצלה נערך מתחת לאפם של הנאצים, באמצעות סירות דיג אל החוף המזרחי של המדינה, לעבר שוודיה הניטרלית. הבול מציג מספר יהודים נסים באמצעות ספינה דנית וברקע דגלה של דנמרק. בבול זה ניתן להבחין בפתרון העיצובי שהגה מעצב הבול אסף ברג על מנת להציג את דגלה של דנמרק, ותוך הימנעות מהצגה מפורשת של הצלב המרכיב את הדגל והסוואתו מאחורה.

בול כנסיית הבשורה משנת 1986, בו הוצג צריח הכנסייה בזווית צדדית, שבה לא ניתן לראות בברור את צורת הצלב. למעשה, פוזיציה זאת אכן תואמת את המציאות בשטח, והמתבונן בכנסיית הבשורה מן החזית, ימצא כי צריח הכנסייה מצוי בזווית שבה הצלב נצפה מן הצד

אותיות קדושות

ההלכה היהודית גורסת כי יש לנהוג בכבוד רב בשם המפורש, ופוסקים שונים קובעים כי יש להימנע מכתובתו לשווא, ולגנוז ספרי קודש הכוללים אותו. הלכה זאת נותנת את אותותיה בבולי ישראל. באחד משני הבולים שהופיעו בשנת 1962 לזכר השואה והגבורה מופיעה שלהבת של אש על רקע אפור כהה, המורכבת מהמילים "שמע ←

הכללית בישראל פרסומים מוקדמים לסדרה מטעם השירות הבולאי, בהם הופיע בול המוקדש לעיר נצרת המציג כנסייה בעיר. בעקבות הפרסומים התקבלו תלונות מתושבים חדי עין שהבחינו כי צריח הכנסייה מציג צלב. בעקבות תלונות אלה הוחלט לגנוז את בול נצרת, ובפרסום המתוקן ניתן להבחין כי בול הכנסייה הוסב לבול בית הכנסת של כפר נחום. ההחלטה להחליף את הכנסייה בנצרת לבית הכנסת בכפר נחום נועדה לרצות את שני הצדדים – עבור היהודים הוחלף בול הכנסייה בבול של בית כנסת, ועבור הנוצרים הופיע בול ישראלי המוקדש לאתר נוצרי מובהק.

The three new stamps showing scenes of Haifa (0.25), Aco (0.25) and Capernaum (0.35), designed by Miss Friedel Stern, Tel Aviv.

THREE MORE AIRMAIL STAMPS
We show here three additional airmail stamps which will appear in mid-summer 1960. They belong to the set designed by Miss Friedel Stern, the first three stamps of which appeared already in February 1960. We find on the new stamps the picturesque market place of ancient Akko (25 agorot); a view from the Carmel of Haifa and her beautiful Bay (30 agorot); and terraced Nazareth with her famous churches and shrines.

הפרסום המוקדם (מימין) של בולי הסדרה, עם בול הכנסייה המפורסמת של נצרת, ומשמאל הפרסום המתוקן עם בול בית הכנסת בכפר נחום

בסדרת בולים בנושא החינוך בישראל שהופיעה בראשית 1972, הוקדש אחד הבולים לחינוך העל-יסודי בארץ, ובו מופיעות משוואות מתמטיות שונות כגון משפט פיתגורס. בבול זה הוצג סימן הפלוס – אותו מסמנים כמקובל בעולם כשני קווים אנכיים מצטלבים (+) – תוך השמטת הקו התחתי (כך: +), כפי שנכתב בבתי הספר הדתיים בישראל. שינוי זה הוכנס לאחר תלונות שונות שהתקבלו מתושבים שנחשפו לפרסומים המוקדמים של הסדרה, בהם הופיע סימן הפלוס הנדמה לצלב.

סימן הפלוס המוקדש בבול מסדרת החינוך בישראל

בבול משנת 1972 המוקדש לתחנת הקרקע לתקשורת באמצעות לוויינים בעמק האלה מופיעה קשת הניצבת מאחורי אנטנה ולוויין משמאלה. סדר הצבעים בקשת זאת מופיע באופן הפוך – מהצבע האדום הפנימי לצבע הסגול החיצוני – כאשר צבעי הקשת במציאות מופיעים החל מהצבע הסגול הפנימי ועד לצבע האדום החיצוני.

בבול שהופיע ב-1976 במסגרת סדרת בולי חג הפורים ניתן לראות בלב האזור המתאר את משתה אחשוורוש את הסיטאר, כלי נגינה שהומצא ככל הנראה רק במאה השמינית לסה"נ, מאות שנים לאחר שהתחוללו ההתרחשויות המתוארות במגילת אסתר.

ישראל". הטקסט המקורי של השלהבת, כפי שמופיע בפרסומים המוקדמים של השירות הבולאי לסדרה זאת, הורכב מהפסוק המלא של "שמע ישראל", בו מופיע השם המפורש. עקב בקשות של תושבים שונים שנחשפו לפרסומים אלה שלא להציג את השם המפורש, צומצמה השלהבת לצמד המילים שמע ישראל ותו לא.

בשנת 2006 הופיעה בישראל סדרה בת שלושה בולים בנושא חמסות. באחד הבולים מופיעה חמסה מתוניסיה עם השם שדיי – אחד משמות האל המפורשים. לאחר שהבול הופץ בציבור החל מבצע איסוף, במהלכו נאספו הבולים ונשלחו לגניזה, ובמקביל מכירתו באשנבים הופסקה.

קשת של טעויות

במסגרת עבודת התחקיר הקפדנית המלווה את עיצובם של בולי ישראל, נעשה מאמץ רב לאתר שגיאות עובדתיות שהשתרבו בבולים במהלך העיצוב ולתקן אותן לקראת הגרסה לדפוס. עם זאת, במרוצת שנות המדינה הונפקו בולים אחדים המנציחים טעויות עובדתיות. באחד מבולי סדרת יום הבול תשכ"ז שהופיעה בשנת 1966, המציג דוור אוסטרי וכרכרה, מופיעה בשובל הבול חותמת מבית הדואר האוסטרי בירושלים, שנוסד בשנת 1854 והיה קרוב לוודאי בית הדואר התקני הראשון בירושלים. לאחר הדפסת הבול התגלתה החותמת מאוחר יותר כמזויפת – ובשמה של העיר ירושלים המוטבע במרכז החותמת מופיעה האות m פעמיים – GERUSALEMME.

לבירור כיצד נכתבת המילה נענע על פי כללי האקדמיה. באותם הימים התקיים בקרב חברי וועדת האקדמיה דיון האם המילה תיכתב כנענע או כנענה, ובהתאם להכרעת הוועדה כי המילה תיכתב כנענה, הונפק הבול תחת איות זה.

לאחר מחאותיהם של תושבים שלא היו שבעי רצון מאיות זה, נמלכה בה הוועדה מעמדתה הקודמת, ועתה הכריעה כי הצורה התקינה היא נענע. כך בשל ביש מזל בעיתויה של עבודת התחקיר, שבוצעה בפרק הזמן הקצר בו קבעה האקדמיה כי המילה תיכתב כנענה – ישנו בול המהווה פיסה בהיסטוריה של התפתחות השפה העברית.

סדרת בולי המגדלורים בגרסה הראשונה, בה מגדלור תל אביב מופיע בצבע אדום, ומותאם לשני המגדלורים האחרים בסדרה

סדרת בולי יום הבולאות 2009 כללה שלושה בולים בנושא מגדלורים בישראל. כאשר ניגשה מעצבת הסדרה, אסנת אשל, להתבונן במגדלור תל אביב לצורך עיצוב הבול המוקדש למגדלור זה, התגלה בפניה כי צבע המגדלור דהוי, ולא ניתן להתחקות דרכו אחר צבעו החיצוני המקורי. על כן החליטה המעצבת מטעמים אסתטיים, על מנת להתאים את צבע המגדלור לשני המגדלורים הנוספים בסדרה, כי צבעו החיצוני של המגדלור יהא אדום. אולם השאיפה לנאמנות להיסטוריה הביאה לחיפוש נמרצים אחר תיעוד של המגדלור בימי גדולתו. בתמונת צבע ישנה מתל אביב שהתגלתה ניתן אולם לראות כי חלקו החיצוני של המגדלור היה בצבע שחור – והטעות ההיסטורית תוקנה טרם הורדת הסדרה לדפוס.

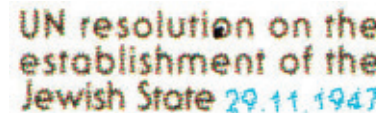

גלויה ישנה של תל אביב, המציגה מבט צפונה על שפך הירקון, אשר הכריעה את הכף בשאלת צבע החיפוי של המגדלור בתל אביב

עם הופעת בול לציון יובל שנים להכרזת האו"ם על הקמת מדינה יהודית בכ"ט בנובמבר 1947, שהונפק ב-1997, התגלתה טעות לשונית בכיתוב הלועזי בשוברל הבול. במקום המילים a Jewish state הופיעו המילים the Jewish state, בשל תרגום לקוי. כדי להסוות את השגיאה, שהתגלתה רק לאחר הורדת הבולים לדפוס, כוסו המילים השגויות באמצעות הדפס רכב בצבע מתכתי עם הכיתוב המתוקן, אולם חרף המאמץ להסוות את הטעות, המתבונן חד העין יבחין בעיוות שנעשה בשוברל הבול.

בול לציון יובל שנים להחלטת האו"ם על הקמת מדינה יהודית, ומשמאל – הגדלה של הכיתוב בשוברל הבול, כאשר המילה the מוסוות באמצעות טביעת רכב עם התיקון הלשוני

הבול עם הכיתוב המקורי, אותו ניתן למצוא בתמונת הבול כפי שפורסמה בעלון השרות הבולאי

במקרים מסוימים השתרבו בבולי ישראל טעויות שלא ניתן היה למנוע בעבודת התחקיר המאומצת. במהלך עבודת התחקיר לסדרת בולים מן המניין בנושא צמחי תבלין משנת 2006, הכוללת בול של צמח הנענע החריפה, פנה השירות הבולאי לאקדמיה ללשון עברית

מועדים התשע"ח שהופיעה לא מכבר המוקדשת לחגי תשרי, הציגה המעצבת דיאנה שמעון את המתפללים עטופים בטליתות, כשברקע מגדל דוד.

הסקיצה הראשונית בה המתפללים עטופים בטליתותיהם ומגדל דוד נצפה מאחור

עם זאת, היות שהסליחות כמנהג הירושלמים נערכות טרם עלות השחר, כשבחוף עדיין שוררת החשיכה, המתפללים אינם מתעטפים בטליתות ובשל החושך שבחוף לא ניתן להבחין במגדל דוד. במקום זאת, מכיוון שבמקרים רבים המתפללים בסליחות באים עם הטלית והתפילין כהכנה לתפילת השחרית הנערכת לאחר מכן, בסקיצה השנייה אווזים המתפללים בכיס שבו מונחים הטלית והתפילין. בשונה מהסקיצה הראשונה, עתה מגדל דוד לא מופיע ברקע הבול, כיוון שלא ניתן להבחין במבנים בשל החשכה השוררת בחוף.

בשלב השני תוארו המתפללים כשהם אווזים בטליתות לקראת התפילה ולא עטופים בהן, ומבלי להציג את מגדל דוד אשר אמור להיות חשוך בשל שעת הלילה המתוארת באיור

לאחר הגשת סקיצה זאת התבקשה המעצבת להכניס תיקון נוסף: היות שהסליחות נערכות בחודש אלול – המקביל לחודשים אוקטובר ספטמבר הקרים – הוחלט 'להלביש' את המתפללים בביגוד חם, מחמת הקור הירושלמי הידוע החודר לעצמות.

בשלב השלישי הוספו שרוולים לחולצותיהם של המתפללים בשל הצינה השוררת בירושלים בלילות חודש אלול

תקריב של החלק בגלויה המציג את המגדל, דרכו ניתן לראות את צבעו החיצוני

בול מגדל דוד תל אביב בגרסתו הסופית

בשנת 2007 הופיעה סדרה בת שלושה בולים בנושא חינוך גופני וספורט בישראל. תהליך עיצובה של הסדרה נעשה תחת פיקוחם המקצועי של מומחי מכון וינגייט. בין בולי הסדרה הופיע בול בנושא ספורט עממי בישראל. לאחר הגשת הבול על ידי המעצב דויד בן הדור, מנו מומחי המכון מספר תיקונים שיש להכניס. מומחי המכון הנחו את מעצב הסדרה להוסיף למכנסי הריצה של האצן השמאלי שסע למניעת שפשפות בריצה, ולאישה הצועדת מימינו שעון יד כדי שתוכל למדוד את משך ההליכה, ולהתקין לאופניים מחזיר אור מטעמים בטיחותיים.

בול הספורט העממי שהגיש בן הדור (מימין), והגרסה הסופית שירדה לדפוס, לאחר הכנסת התיקונים שמסרו מומחי מכון וינגייט

הבולים נבדקים בציצותיהם

עבודת התחקיר כרוכה לעיתים בבדיקה דקדקנית בדקויות ההלכה. בסקיצה הראשונית לבול המתאר את מנהג הסליחות, כחלק מסדרת

בבול מועדים התשע"ג פרי עיצובו של אהרון שבו, המציג את מנהג נטילת הלולב, מופיעה דמותו של הגבר המחזיק בארבעת המינים – הלוא הוא בנו של שבו

עיצובו הסופי של הבול כפי שירד לדפוס

טביעת אצבע אישית

לנגד מעצבי הבולים ניצב פיתוי רב להכניס טביעות חותם אישית לבולים בעיצובם. הדוגמא המובהקת ביותר הידועה בהיסטוריה הבולאית היא של המעצב הפולני צ'סלאב סלניה (Czesław Słania), אשר ברבים מבין בוליו מוכמנת דמותו האישית. בהיסטוריה הבולאית של ישראל עוצבו מספר בולים בארץ עם טביעת אצבע אישית של מעצב הבול. כך, למשל, בשובל הבול לציון עשרים שנה לשחרור מחנות הריכוז שהונפק ב־1965 בחר המעצב יעקב צים לשלב את המספר שקעקעו הנאצים על זרועו במחנה אננברג, אחד ממחנות המשנה של מחנה אושוויץ.

בגיליונית הזיכרון בנושא תעשיית היהלומים בישראל שהופיעה לרגל תערוכת הבולים העולמית בלג'יקה 2001, מופיעה דמותו של לא אחר מאיציק גרנות, הממונה על תכנון וייצור בולי ישראל בשירות הבולאי, העומד כאחד מן הקהל

מסרים סמויים

במרוצת השנים הופיעו בישראל בולים שונים הנושאים בחובם מסרים סמויים. כך למשל החדיר צבי נרקיס, מעצבה של סדרת בולי יום הזיכרון ויום העצמאות התשכ"א 1961, המציגה פרחים ארצישראליים כמנהג שהיה רווח בבולי יום הזיכרון ויום העצמאות בשנותיה הראשונות של ישראל, רעיון סמוי בבולים. בולאי שיפרוס לפניו את שלושת בולי הסדרה וימנה את מספר הפרחים המרכיבים את הבולים יגלה 13 פרחים בדיוק – כמניין שנותיה של המדינה ביום העצמאות תשכ"א.

בול שחרור מחנות הריכוז, עם המספר שנחקק על ידו של צים בשובל הבול

בבול לציון מאה שנות קולנוע משנת 1996 בעיצובו של משה פרג, מופיעות בתחתית הבול מספר דמויות אנונימיות היושבות באולם קולנוע וצופות בסרט. דמויות אלה אינן אלא אנשי משרדו של פרג, שצולמו מהגב.

שהתקיים בתקופה בה רק הונחו גרעיני ההתיישבות וכנגדו תיאור המצב השורר בעת הנפקת הבול.

עיקרון דומה ניתן למצוא בבול משנת 1977 לציון מאה שנים לייסודה של פתח תקווה – מימין בית בודד ולצדו עץ אחד, המייצגים את פתח תקווה בראשית כינונה, ומשמאל, לצד אותו בית שהעץ שלידו צמח לגובה, קו הרקיע של העיר בשנת המאה לכינונה – המבטא עיר מודרנית ומפותחת, בעלת תשתיות מתקדמות, רצף של בנייה ועצים רבים.

לעיתים הסיפור בהמשכים נמתח על פני שני בולים של סדרה אחת. בסדרת בולי "חומה ומגדל" משנת 1963 מופיעים שני בולים, המציגים איור כללי של אחד היישובים מנקודת מבט קדמית, אחד מציג את הבול בבוקר והשני בלילה. הצגת בול המוקדש לשעות היום ובול מזווית זהה המוקדש ללילה נועדה להציג סיפור בהמשכים, כאשר במהלך היום נבנתה חומת העץ סביב היישוב (כולל מילוי החצץ בין שתי שכבות העץ של החומה). אמנם המתבונן חד העין בבול המציג את היישוב בבוקר יבחין כי השמש זורחת מכיוון מזרח – ולפיכך זווית האיור של הבול הינה כלפי מזרח. אולם בבול המקביל המציג את הבול בערב, ממנח זהה, ניתן לקבוע לפי צורתו של הסהר כי הבול מציג את ראשיתו של החודש, כאשר הירח נמצא בשלבי גדילתו עד אמצע החודש, ובפרק זמן זה של החודש הירח מופיע כלפי מערב. ניתן אפוא לקבוע על פי דקויות מיקום הלבנה והשמש כי מיקום היישוב בשני הבולים אינו הגיוני.

דוגמא נוספת לטכניקת הצגת סיפור בהמשכים ניתן למצוא בסדרה בת שני בולים המוקדשת למבצע כנפי נשרים של עליית יהודי תימן, שהופיעה במסגרת שנת הפליטה העולמית. בבול המתאר את המשפחה עם הגעתה ארצה, מתוארות דמויות המשפחה בבגדים תימניים מסורתיים, עדות למקום שביקשו לתת לעדות השונות בשנים הראשונות של העלייה הגדולה. בבול השני בסדרה מופיעה המשפחה כשילדיה לבושים בלבוש מודרני ותינוק חדש "צבר" מוחזק בידי האם, עדות לניסיונו של הממסד לבצע כור היתוך ולייצג את העולה כדמות מודרנית המתערה ומתמזגת עם התרבות הכללית של מדינת ישראל.

מסרים סמויים מופיעים בבולים ומצריכים מהמתבונן חדות אבחנה, תשומת לב לפרטים הקטנים – ובעיקר מקוריות. בפברואר 1959 הופיעה סדרה בת ארבעה בולים המוקדשת לשירותים השונים שסיפקה חברת דואר ישראל בשעתו – השירות הבולאי, דואר נע, רדיו-טלפון וטלקס. הטלקס היה מכשיר חשמלי להעברת ידיעות כתובות, ובשנת 1959 היו בישראל שלושה מרכזי תקשורת טלקס אוטומטית שסיפקו שירותי טלקס בארץ ומחוצה לה.

בבול המוקדש לשירות הטלקס מופיע מימין חלק מסליל עם קידודי טלקס שונים, אותם פענחו באמצעות מפתח טלקס. לאחר חיפושים אחר מפתח טלקס פיצח משה רימר את הצופן המופיע בסרט המקודד המופיע בבול – ובו נכתב "דואר ישראל" – ולא מדובר אפוא רק בגיבוב של חורים המייצגים את פלט הטלקס, אלא קידוד עם כיתוב ממש.

סיפור בהמשכים

בולי דואר שונים, שהונפקו בעיקר לכבוד ציוני דרך בהתיישבות בארץ ישראל – כגון יובלות לייסודן של ערים ותנועות התיישבות – מדגימים את כברת הדרך שעברה ההתיישבות בארץ למן הנחת גרעין ייסודה ועד ימינו אנו, באמצעות הצגת השוואה בין המצב ששרר בראשית הדרך למצב הקיים בימינו אנו. בבול שהונפק בשלהי 1952 לציון שבעים שנים לתנועת ביל"ו מייצגות שתי הספרות שבע ואפס, היוצרות את המספר 70, את כברת דרכה של התנועה.

בתוך הספרה אפס מופיע בית בודד ולצדו שני ברושים קטנים ומתחת אדם החורש את שדהו באמצעות סוסים. בסצנה המופיעה בספרה שבע מופיע הבית עם שני ברושים גדולים וקבוצה של מבנים המעידים על התפתחות היישוב ומגדל מים מתנוסס מעליהם. חקלאי החורש את שדהו עושה זאת כעת באמצעות מחרשה ממוכנת. שתי הסצנות מספרות אפוא סיפור בהמשכים – באמצעות תיאור המצב

בול הכדורגל שהופיע במרץ 1968 הורכב מעיטורים ססגוניים רבים, ובקרב המתבונן בבול מתעוררת התהייה מדוע כדור זה מעוצב בצבעים רבים כל כך? ההסבר נעוץ במשחקי טורניר הכדורגל הקדם-אולימפי שנערך באותם הימים. במרץ 1968 הייתה ישראל אמורה לארח את משחקי בית ג' של האזור האסיאתי בטורניר, והמדינות שאישרו את השתתפותן היו בורמה, הודו, איראן, צפון קוריאה, ציילון וישראל.

מעצב הבול אליעזר וייסוהוף תכנן להציג בכדור את דגלי המדינות המתארחות, אולם בימים שלאחר מלחמת ששת הימים החלו מדינות אלה לבטל את השתתפותן בזו אחר זו, ורק ציילון נותרה משתתפת במשחקים. לאחר ביטולן של מדינות אלה הוחלט להשמיט את דגלי המדינות מהכדור, וכדי לבטל את דגלי המדינות שמשכו את השתתפותן בטורניר, וייסוהוף טשטש את סמלי הדגלים לכדי בלילה ססגונית. במשחק זה של ישראל נגד ציילון, הביסה ישראל את ציילון בתוצאה של 4:0.

למכירה

בולי ישראל עם שובל לא חתומים
לפי 60% מהערך הנומינלי
טל': 0031641313616, סלולרי: 052-8972275
מייל: d.madmoni@gmail.com

NEGEV HOLYLAND STAMPS

- מתקיימות מכירות פומביות פעמיים בשנה
- המעוניין בקטלוג מתבקש לפנות אלינו
- מעוניינים תמיד בחומר למכירות פומביות או לקניה
- ISRAEL, INTERIM, BRITISH MANDATE, OTTOMAN PERIOD, JUDAICA
- AUCTION ARE HELD TWICE A YEAR

Please write for a catalogue
Ask about special low vendor commission rates.

P.O.Box 8101 — TRENTON NJ 08650 USA

E-mail: LEADSTAMP@VERIZON.NET

Phone: 609-456-9508

בול נוסף לאוסף דינוזאורים

התבוננות בפרטים הקטנים ובדקויות של הבולים חושפת לעיתים סיפורים סמויים ומעניינים. בסדרת בולים שהונפקה ב-1998 לציון יובל שנים למלחמת העצמאות, הוקדש אחד הבולים לעיר צפת, שתפסה מקום מרכזי במלחמה. בשנת 2014 התפתח דיון באחד הפורומים הבולאיים ברשת, כאשר אחד האספנים חבר הפורום ביקש בשמו של חבר מגרמניה האוסף בולי דינוזאורים, לזהות פרט המופיע בשובל הבול, שלדבריו הינו פסל של דינוזאור. אחד האספנים ממשותפי הפורום ענה בתגובה כי "אכן מדובר בדינוזאור – אבל דינוזאור מסוג אחר", וזוהי אינה אלא אנדרטה המוקדשת למרגמת הדוידקה. אולם בהגדלת הבול הבחין משה רימר כי אכן זהו פסל של דינוזאור. לאחר מחקר וחיפושים גילה רימר כי באזור זה של צפת המוצג בבול התקיימה סדנה של האומן אריק אמיר ז"ל, שבנוסף להיותו פסל מוכשר התפרסם ביכולתו לחקות קולות של חיות שונות ונודע בכינוי "אריק מחקה החיות". לאחר בירור עם קרוב משפחה של האומן הסתבר כי אכן במקום הייתה סדנה לפיסול חיות, ובגלויה מצפת המציגה את סדנת האומן ניתן לראות כי אכן יש דינוזאור בצפת. לאספני בולי דינוזאורים אפוא ישנו עתה בול נוסף לאוסף.

בול צפת במלחמת העצמאות עם הדינוזאור המוצג בשובל, וגלויה של סדנת האומן "אריק מחקה החיות", בה ניתן לזהות כי הפסל מציג דינוזאור

בעקבות דברי דואר של קהילת הטמפלרים בפלשתינה 1868-1948

מאת: יעקב כהן

גוריון. כשנה לאחר מכן ייסדו 320 מתיישבים נוספים מושבה ביפו. בשנת 1871 הקימו חברי התנועה את שרוונה, המושבה החקלאית הראשונה, על אם הדרך מיפו לשכם, עם 269 מתיישבים. ב־1873 הקימו 300 טמפלרים מושבה בעמק רפאים בירושלים, אזור המכונה עד היום "המושבה הגרמנית". פרבר של המושבה בחיפה הוקם על הכרמל ונקרא "כרמלהיים". בסיום גל ההתיישבות הראשון התגוררו במושבות בארץ 1,340 טמפלרים, שעסקו בחקלאות, מלאכה, מסחר, תחבורה, תיירות, אדריכלות ועוד.

בשנת 1898 ביקר בארץ קיסר גרמניה וילהלם השני. עם חזרתו לגרמניה החליטה אשתו אוגוסטה ויקטוריה להקים עמותה שתתמוך במפעל הטמפלרי, ולאחר 30 שנה בהן לא הוקמו מושבות חדשות, החל גל ההתיישבות השני של הטמפלרים. ב־1903 הוקמה בסמוך למושבה הוותיקה ביפו שכונה טמפלרית נוספת, "ולהאלה" שמה, שאכלסה את גל המתיישבים השני. בתקופה זאת הוקמו שלוש מושבות חקלאיות מחוץ לערים הגדולות – "וילהלמה" (נוסדה 1902, כיום מושב בני עטרות הסמוך לנתב"ג), "בית לחם" (הוקמה 1906, כיום המושב בית לחם הגלילית), ו"ולדהיים" (נוסדה 1907, כיום המושב אלוני אבא). ערב מלחמת העולם הראשונה מנתה קהילת הטמפלרים ברחבי הארץ 2,200 נפש.

הטמפלרים נהגו מקשרים טובים עם השלטונות העות'מאניים, זכו להערכת שכניהם הערבים והיהודים, ותרמו רבות להתפתחות היישוב בארץ ישראל. הם הביאו עמם מאירופה כלים ושיטות עיבוד מודרניים ששימשו לחקלאות כ"משק מעורב", גידולים חדשים, משק חלב מודרני וסגנון אדריכלי אירופאי.

עם השנים עברו תמורות בהשקפת עולמם של הטמפלרים. בעוד הטמפלרים הראשונים, שהיגרו מגרמניה לארץ ישראל, היו בעלי תפיסה משיחית־דתית מובהקת, במשך הזמן פחתה החשיבות הדתית בקרב בני הדור השני והשלישי, והם היו לחקלאים ואנשי מקצוע המגובשים בתפיסות חילוניות, וללא השפעת אנשי הדת. הטמפלרים לא קיבלו את הנתינות העות'מאנית (או את הבריטית מאוחר יותר), והמשיכו לשמור על נתינותם הגרמנית, ולכן השלטון המקומי לא הכיר בהם כ"עדה דתית מקומית", וענייניהם התנהלו לפי המשפט האזרחי הגרמני. הם נשארו נאמנים לקיסר ערב מלחמת העולם הראשונה, וצעירים רבים הצטרפו לכוחות הגרמנים הלוחמים. מעטים מהם שבו מן המלחמה.

התקופה השנייה 1917-1932

התקופה השנייה בתולדות הקהילה הטמפלרית בארץ החלה עם ניצחון בריטניה על האימפריה העות'מאנית בשלהי 1917. הטמפלרים, אזרחי

ין התופעות השונות בהיסטוריה של ארץ ישראל בעת החדשה ידועה התיישבות של צליינים נוצרים, המכונים 'טמפלרים', שהשתקעו בארץ והקימו בה מושבות חקלאיות. הטמפלרים – 'חברי ארגון המקדש' – הם חברי תנועה נוצרית פרוטסטנטית שפרשו מהכנסייה הלותרנית באמצע המאה התשע־עשרה בוירטמברג שבדרום מערב גרמניה, והקימו תנועה עצמאית. הרעיון הניצב בבסיס התנועה, הוא להכשיר את הקרקע לקראת שיבתו השנייה של ישו ולקרב את הגאולה.

הטמפלרים גורסים כי יש לקרב את הגאולה באמצעות התיישבות ועבודה קשה בארץ הקודש, בשאיפה לקיים מודל של חיים אידיאליים באמצעות כפרים יצרניים. במחצית השנייה של המאה התשע־עשרה ובראשית המאה העשרים, התיישבו מאות טמפלרים במספר מושבות ברחבי הארץ. במושבות אלה עסקו בחקלאות, במלאכה ובמסחר, וקיימו חיים קהילתיים, תוך שמירה על יחסי שכנות טובה עם תושבי הארץ.

הטמפלרים מגדירים את תנועתם כאגודה נוצרית עצמאית. המקדש – 'טמפל' – מבטא את השקפתם באשר לתפקידה של הקהילה הנוצרית, המחויבת להיות מקדש רוחני לאל השוכן בתוכה. בו בעת, כל פרט כשלעצמו מהווה מקדש לאלוהים השוכן בו, ולכן המחויבות לפעול על פי תורתו של ישו היא אישית וקהילתית כאחת. הטמפלרים אינם מייחסים קדושה יתירה למקום התפילה ולמבנה המשמש אותה, שהרי הקהילה והאדם הם המקדש ולא המבנה המאכלס אותם.

הטמפלרים רואים בהקמת קהילות וטיפוחן מטרה נעלה, היות שלתפיסתם הנצרות מתקיימת במיטבה במסגרת קהילתית, בה חולקים החברים אמונה משותפת ופועלים יחדיו. לשיטתם, המעורבות הקהילתית חשובה יותר מקיום טקסים דתיים, שהינם רצויים אך אינם בגדר חובה לחברים. השקפת הטמפלרים מאמצת ערכים של חיזוק האמונה שבלב, אהבת הזולת וחזרה לראשית הנצרות. בשל אמונתם הדתית, שדגלה חזרה לעקרונות של ראשית הנצרות, הוצאה כת זו מהכנסייה הלותרנית באוקטובר 1859.

ראשית ההתיישבות, 1868-1917

החל מסוף שנות החמישים של המאה התשע עשרה, בחנה תנועת הטמפלרים, תחת הנהגתו של כריסטוף הופמן, את האפשרות לחיות לא רק לפי האידיאל הרוחני־דתי בתוך גבולות גרמניה, אלא בקרבה למקומו של בית המקדש היהודי בירושלים. הם בחרו לעשות זאת כיוון שכנוצרים הם ראו את עצמם כ"עם ישראל החדש".

בשנת 1868 הגיעו 454 מחברי התנועה לארץ ישראל, והקימו את המושבה הגרמנית בחיפה, לאורך הרחוב שנקרא כיום שדרות בן־

(חיפה, יפו וירושלים) ננטשו ותושביהן הועברו למחנות הסגר שהוקמו במושבות החקלאיות וילהלמה, שרונה, ולדהיים ובית לחם. המושבות הגרמניות הוקפו בגדרות תיל ובמגדלי שמירה והפכו למחנות מעצר. המשמר הבריטי שמר על המושבות מבחוק, אך המשטר הפנימי נוהל בידי העצורים עצמם.

בשנת 1941, כשצבאותיו של רומל התקדמו לעבר מצרים, נקטו השלטונות הבריטים צעד נוסף וגירשו לאוסטרליה את הגברים הצעירים ובני משפחותיהם, כ־650 במספר, בשל החשש שימשו גיס חמישי. הם הועברו לנמל סואץ במצרים, הועלו על האנייה 'קוויין אליזבת' שהגיעה באוגוסט לנמל פרת', ומשם הועברו דרך סידני למחנה בטטורה (Tatura), צפונית למלבורן. במחנות ההסגר בארץ ישראל נותרו כ־1,050 טמפלרים, מבוגרים ברובם. חלקם הועברו לגרמניה במסגרת חילופי שבויים. עם סיום המלחמה דרשה הסוכנות היהודית משלטונות המנדט שלא לאפשר לגרמנים הגולים לשוב לארץ, ולגרש את כל אלה שנותרו. הבריטים נענו לדרישה הראשונה, שעלתה בקנה אחד עם האינטרס שלהם, אך את האוכלוסייה הקיימת החזיקו בינתיים במחנות ההסגר, כדי לשמור עליהם מפני מעשי נקמה מצד היהודים.

באפריל 1948 החליטו הבריטים לפנות את כל הגרמנים מן הארץ, עוד לפני תום המנדט. הבריטים הודיעו לתושבי וילהלמה (ולפליטי שרונה שהתגוררו שם) שעליהם לארוז את מטלטיהם ושיפונו ב־20 באפריל. הם הוסעו על ידי הצבא הבריטי לנמל יפו, הועלו על אנייה והפליגו לחיפה, ולאחר שאספו שם את הגרמנים תושבי צפון הארץ, הפליגו לקפריסין, והושמו במחנה אוהלים ליד העיר פמגוסטה. כשנה לאחר מכן הם הועברו לאוסטרליה, והצטרפו לקרוביהם שגורשו לשם ב־1942. כך תמה ההתיישבות הטמפלרית בארץ, שנמשכה כשמונים שנה.

ההיסטוריה הטמפלרית בראי הדואר

נציג להלן מספר דברי דואר שנשלחו מבנק הטמפלרים מהסניפים ביפו, חיפה וירושלים ומקהילת הטמפלרים בארץ, לפי חלוקה לשלוש התקופות השונות בהתיישבות הטמפלרים.

מוציגים מהתקופה הראשונה של ההתיישבות הטמפלרית

1. מכתב רשום שנשלח מיפו לירושלים בדואר הגרמני, 26.3.1909.

גרמניה המובסת, נחשבו נתיני אויב ופעילותם נאסרה. ב־1918 הוגלו 850 טמפלרים תושבי מושבות הדרום למחנה מעצר במצרים, ו־300 מתוכם גורשו חזרה לגרמניה. עם ייסוד הממשל האזרחי של המנדט הבריטי בארץ ישראל ביולי 1920, הותרה פעילות הטמפלרים בארץ, ובמרוצת 1920-1921 הגולים ממצרים ומגרמניה הוחזרו למושבות. במהלך שנים ספורות הצליחו הטמפלרים ששבו מהגלות לשקם את המושבות החרבות ברחבי הארץ והן חזרו לפרוח, להיות דגם מוצלח להתיישבות ולספק מוצרי חקלאות ושירותים שונים לאוכלוסיית הארץ.

התקופה השלישית 1933-1948

עם עליית הנאצים לשלטון בגרמניה בינואר 1933 החלה התקופה השלישית בחיי הטמפלרים בארץ. מרבית הטמפלרים הגרמנים שחיו בארץ ישראל בשנות השלושים השתדלו לשמור על ניטרליות, שכן נזקקו ליחסים טובים עם השוק המקומי היהודי שרכש מהם את מרבית התוצרת, ועם האוכלוסייה הערבית שסיפקה כוח עבודה זול. עם זאת, הטמפלרים נחשפו בהרחבה לתעמולת המפלגה הנאצית, ורעיונות נאציים החלו לפעפע בקרב חברי הקהילה. קרל רוף, אדריכל מחיפה, ייסד את סניף המפלגה הנאצית בארץ ישראל ועסק בהעברת חומר מגרמניה ובגיוס חברים נוספים, וכך חיזק את מעמדה של המפלגה. בכינוסי גרמנים בארץ החלו להרצות על עקרונות המפלגה הנאצית ולהפיץ את האידאולוגיה שלה.

בנובמבר 1933 כבר היו רשומים בארץ ישראל 42 חברי המפלגה הנאצית. הקונסוליה הגרמנית פעלה בשיתוף עם נציגי המפלגה הנאצית בארץ, ולספריות הגרמניות הוכנסו ספרי תעמולה נאציים והוצאו מהן ספרים "אסורים". ב־1934 הוחלט לברך את כולם במועל יד וב"הייל היטלר" ולא להשכיר דירות ליהודים. הצעירים החלו להשתתף בפעילותן של תנועות נוער גרמניות, וחלקם נסעו לגרמניה למחנות קיץ, שם קיימו פעולות לחיזוק האידאולוגיה הנאצית וקיבלו הדרכה כיצד להשפיע על המבוגרים. בכינוס הקהילה באותה השנה קבעו הנציגים הנאצים כי המפלגה תכתיב את מהלך העניינים הגרמניים בארץ. הפעיל הנאצי קורנליוס שוורץ מונה כראש הקהילה בארץ ישראל, התרכז בתעמולה מתמשכת נגד היהודים ופעל נגד הסכם ההעברה ונגד תכנית החלוקה של ועדת פיל.

בשנת 1935 כבר נמנו בארץ ישראל 250 חברים במפלגה הנאצית. עם פרוץ המרד הערבי הגדול באפריל 1936 הכריזו הטמפלרים על ניטרליות, ובפרוטוקולים של הקהילה מבית לחם הגלילית ניתן לראות כי הוחלט שלא לסייע לערבים בפעילות נגד היהודים. החלטה זאת אמנם לא מנעה מיחידים לשתף פעולה עם נציגי הוועד הערבי העליון. הגרמנים סיפקו נשק, עזרו לארגן מהומות בטבריה, וחברי כנופיות ערבים הסתתרו במושבות החקלאיות ולדהיים ובית לחם הגלילית. בינואר 1938 גדל מספר חברי המפלגה הנאצית ל־330 – 17% מהאוכלוסייה הגרמנית בארץ.

במלחמת העולם השנייה התגייסו חלק מבני הקהילה הטמפלרית לשרות צבאי בגרמניה. באוגוסט 1939, ימים ספורים לפני פרוץ המלחמה, עזבו 550 מגויסים וחלק מבני משפחותיהם את הארץ.

עם פרוץ המלחמה נקטו השלטונות הבריטים צעדים נגד האזרחים הגרמנים בארץ, שנחשבו נתיני אויב. כל הגברים בגילאי הגיוס נשלחו לכלא עכו כשבויי מלחמה. המושבות הגרמניות בערים

מוציגים מהתקופה השנייה של ההתיישבות הטמפלרית

3. מכתב שנשלח מיפו לברלין, 3.10.1931

לפנינו מכתב רשום שנשלח מסניף יפו של הבנק הטמפלרי לבנק גרמני בברלין בתאריך 3.10.1931, עם תווית רישום של יפו מספר 2330 וחותמת ידנית אדומה עם הכיתוב Registered. המכתב בויל בשני בולים בני 13 מיל, לפי תעריף של 13 מיל עבור רישום המכתב ו-13 מיל עבור דואר רגיל. בגב המעטפה הוטבעה חותמת הגעה של ברלין מהתאריך 10.10.1931.

בגב המעטפה ישנה מדבקה אדומה של הבנק הטמפלרי – Bank of the Temple Society Ltd – עם כיתוב באנגלית ובגרמנית. בנק הטמפלרים נוסד ב-13 בדצמבר 1924 והסניף המרכזי היה ביפו, עם שלוחות בחיפה ובירושלים. הבנק היווה מנוף כלכלי מרכזי בפעילות העסקית של קהילת הטמפלרים ואף סייע להתפתחותו של היישוב בארץ ישראל בחקלאות, בתעשייה, בתחבורה ועוד. הבנק חדל מפעילותו ב-12.9.1939, עם פרוץ מלחמת העולם השנייה.

4. מכתב שנשלח מחיפה לבנסהיים שבגרמניה, 14.5.1930
מכתב רשום שנשלח מהסניף בחיפה של הבנק הטמפלרי לבנסהיים בתאריך 14.5.1931, עם שישה בולי נוף בערך כולל של 41 מיל. על המעטפה תווית רישום מחיפה מספר 2576 וחותמת ידנית Registered עם קו תחתון בסגול עמוק. בנוסף הוטבעו בחזית המעטפה חותמת

מכתב זה נשלח מיפו בדואר רשום, עם תווית רישום של יפו (הדואר הגרמני) מספר 927, לגברת הופמן בירושלים, עם חותמת ביטול של סניף הדואר הגרמני ביפו מהתאריך 26.3.1909 (Bale 401). על המכתב הודבק בול של הרייך הגרמני (Deutsches Reich) בערך 25pf עם הדפס רכב טורקי של 1/4 פיאסטר (Bale no. 27); 1 פיאסטר טורקי היה שווה ל-20pf גרמני, לפי תעריף של רבע פיאסטר עבור דואר מודפס (על פי חותמת ידנית סגולה בתחתית המעטפה משמאל Drucksachen, שפירושה דואר מודפס), ופיאסטר אחד עבור דואר רשום (על פי חותמת ידנית סגולה בחלק העליון משמאל עם הכיתוב (Einschreiben).

בגב המעטפה מוטבעת חותמת הגעה של הדואר הגרמני של ירושלים, 27.3.1909 (Bale 406), ובפני המעטפה חותמת סגולה עם הכיתוב "המושבה הטמפלרית וילהלמה-חמידיה, הדואר הגרמני, יפו" (Bale #413). החותמת הוטבעה במושבה וילהלמה והינה נדירה.

המושבה החקלאית וילהלמה-חמידיה, שהוקמה במישור חוף יהודה צפונית ללוד (כיום בני-עטרות), נקראה על שם הסולטאן עבדול חמיד השני, שליטה ה-34 של האימפריה העות'מאנית (-1909 1876), ועל שמם של שני מלכים נושאי השם וילהלם – וילהלם השני, מלך וירטמברג (1848-1921), כהוקרה לתמיכתו בהתיישבות הטמפלרים, ווילהלם השני, קיסר גרמניה, לזכר ביקורו בארץ ישראל בשנת 1898. ביקור זה סימל עבור הטמפלרים את הידידות שנקמה בין הקיסרות הגרמנית והאימפריה העות'מאנית, ולכן נקראה המושבה בזמן השלטון העות'מאני וילהלמה-חמידיה. המעטפה נמכרה במכירה פומבית של בולי תל-אביב (י. צחור) בנובמבר 2015.

2. גלוית הדפס שנשלחה מהמושבה הטמפלרית שרונה לזירטמברג שבגרמניה, 31.12.1910

הגלויה נשלחה משרונה לזירטמברג, מקום היווסדה של התנועה הטמפלרית, בתאריך 31.12.1910, עם בול מודפס בערך 10pf והדפס רכב טורקי של 20 פארה. על הבול הוטבעה חותמת ביטול של הדואר הגרמני ביפו (Bale #401), ומשמאל לה חותמת ידנית סגולה עם הכיתוב Aus Sarona (bei Jaffa Deutsche Post) (Bale #412), שהוטבעה ביפו ונועדה לציין שהגלויה נשלחה מהמושבה שרונה. הגלויה נכתבה בגרמנית מהמושבה ולהאלה, אשר הוקמה בגל השני של ההתיישבות הטמפלרית ב-1903, בסמוך למושבה ביפו. הגלויה נמכרה במכירה פומבית של בולי תל-אביב (י. צחור) בנובמבר 2015.

לפינו מכתב רשום שנשלח מסניף הבנק הטמפלרי בירושלים לוויה בירת אוסטריה בתאריך 1.8.1929, עם ביול בסך 26 מיל של בולים מסדרת הנוף, נייר עם פסים אנכיים. בחזית המעטפה הודקה תווית רישום ירושלים 1, מספר 5083. בגב המעטפה הוטבעה חותמת שעווה וכן חותמת יציאה רשומה אובלית, ירושלים 1.8.1929.

מוצגים מהתקופה השלישית של ההתיישבות הטמפלרית

6. מכתב שנשלח מירושלים לסנט גאלן שבשווייץ, 3.9.1938.

מכתב רשום שנשלח מסניף הבנק הטמפלרי בירושלים לסנט גאלן בשווייץ בתאריך 3.9.1938, שנה לפני הפסקת פעילות הבנק. בקדמת המעטפה הודקה תווית רישום ירושלים 11, מספר 0368. המכתב מבויל בשני בולים בני 13 ו-15 מיל, לפי התעריף הנהוג במועד זה – 13 מיל עבור דמי דואר רשום ו-15 מיל עבור משלוח בדואר רגיל. בגב המעטפה מדבקה אדומה של הבנק הטמפלרי וחותרמת הגעה המצביעה כי המכתב התקבל בסנט גאלן ב-11.9.1938.

7. מכתב מקומי שנשלח מהקהילה הטמפלרית בשרונה ליפו, שנות השלושים

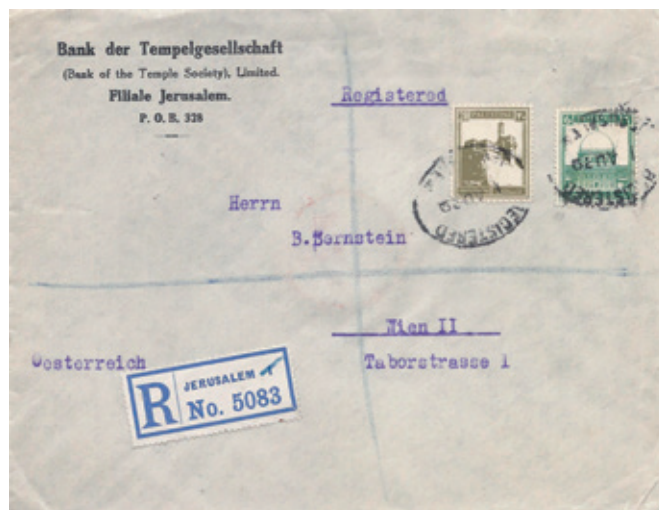
מכתב שנשלח מהקהילה הטמפלרית המקומית (Deutsche Tempelgemeinde) בשרונה ליפו בתאריך 25.2.1938, עם בול בערך חמישה מילים. לא ניתן לקבוע לאיזו תקופה משתייך המכתב – השנייה או השלישית – כיוון שהספרה האחרונה בתאריך של השנה לא ברורה.

בנובמבר 1940 הבריטים כינו את שרונה "מחנה 4". בשנת 1944 חיסלו הבריטים את מחנה ההסגר בשרונה (בגלל קרבתו לתל אביב והחשש שהיהודים יתנקמו בגרמנים עקב רגשותיהם הטעונים

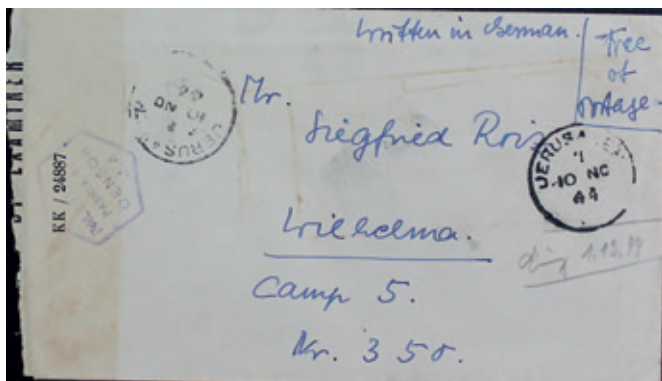

סגולה בגרמנית של הסניף החיפאי של הבנק הטמפלרי (משמאל), חותרמת וורודה עם הכיתוב mit luftpost befördert Frankfurt (main) flugplatz, וחותרמת ידנית נוספת בוורוד – mit luftpost befördert flughafen Nurnberg / furih. שתי האחרונות הוטבעו בגרמניה. בחלק השמאלי העליון הוסף כיתוב בכתב יד – by air mail. בגב המעטפה הוטבעה חותרמת חיפה-קנטרה T.P.O. south מהתאריך 15.5.1930 עם האות R, קיצור של Registered, חותרמת עזה 15.5.1930, חותרמת הגעה של בנסהיים 20.5.1930, ובנוסף מדבקה אדומה של הבנק הטמפלרי.

5. מכתב שנשלח מירושלים לוויה, 1.8.1929

9. מכתב שנשלח מירושלים למחנה 5 של וילהלמה, 10.11.1944.

מכתב שנשלח מירושלים לוילהלמה ב-10.11.1944 עם תאריך הגעה בכתב יד בחזית המעטפה, 1.12.1944 וסרט צנזורה KK/24887, עם חותמת משושה של הצנזור בסגול. במחנה 5 רוכזו חלק מבני הקהילה הטמפלרית במשך מלחמת העולם השנייה, כיוון שחלקם הביעו הזדהות עם השלטון הנאצי והבריטים ראו בהם נתיני אויב. ב-1944 הועברו חלק מהטמפלרים ממחנה 4 שבשרונה למחנה 5 שבוילהלמה.

10. מכתב שנשלח מבית החרושת וגנר לגרמניה, 4.11.1938.

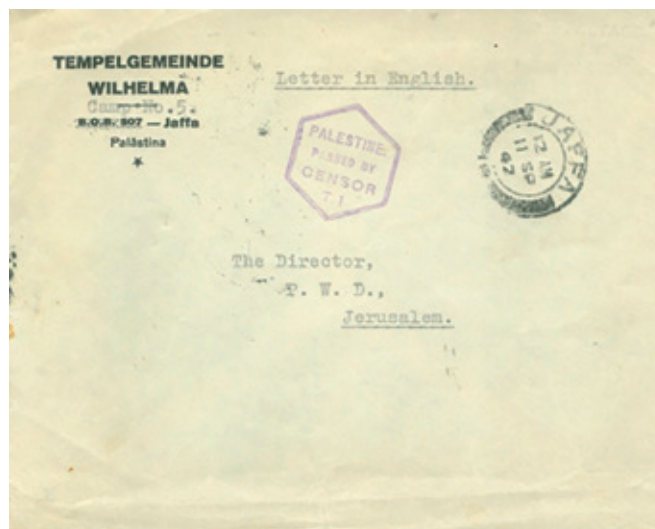
המכתב הבא נשלח לגרמניה מבית המלאכה וגנר של הקהילה הטמפלרית ביפו בתאריך 4.11.1938, באמצעות דואר אוויר דרך חברת K.L.M. המכתב בויל בבולי סדרת הנוף בסך 25 מיל, שבוטלו בחותמת מכונה נושאת הפרסומת "קנו תפוזים מיפו", מסוג F4. חותמת ידנית סגולה מוטבעת בחלק השמאלי התחתון של פני המעטפה - Germany. במעטפה מודפס סמליל המפעל: Gebr. Wagner, Maschinenfabrik & Giesserei, Jaffa (Palastina).

הטמפלרים היו חלוצים בהבאת תעשייה מודרנית לפלשתינה. ב-1895 משפחת וגנר הקימה מפעל מתכת ביפו ויצרה משאבות, מנועים ומכונות אחרות. מפעל זה נחשב למתקדם ביותר באזור בשנים שלפני מלחמת העולם הראשונה. גוטהילף וגנר, בנו של מייסד המפעל אשר עמד בראש החברה והיה ראש מועצת שרונה הוצא להורג על ידי ההגנה ב-22.3.1946, כשנסע מוילהלמה לשרונה.

לאחר היוודע מימדי שואת יהודי אירופה, והעבירו מרבית תושבי וילהלמה.

8. מכתב שנשלח ממחנה 5 של וילהלמה לראש מחלקת אסירי המלחמה (P.W.D.), 11.9.1942.

מכתב זה נשלח מהמושבה וילהלמה, מחנה 5 (Camp No. 5), לראש מחלקת אסירי המלחמה (P.W.D.) בירושלים, עם חותמת יפו מהתאריך 11.9.1942. המכתב ללא ביול, על פי תקנות הדואר המנדטוריות. בחזית המעטפה מוטבעת חותמת משושה של הצנזור T1. בגב המעטפה הוטבעו חותמת יפו מהתאריך 11.9.1942 וחותמת הגעה של ירושלים, 11.9.1942.

עם פרוץ המלחמה בספטמבר 1939, נקטו השלטונות הבריטים צעדים נגד האזרחים הגרמנים בארץ. כל הגברים בגילאי צבא נשלחו לכלא עכו כשבויי מלחמה. המושבות הגרמניות בערים (חיפה, יפו וירושלים) חוסלו, ותושביהן הועברו למחנות הסגר שהוקמו בארבע המושבות החקלאיות (וילהלמה, שרונה, ולדהים ובית לחם) בקיץ 1941. עם גירוש חלק מהקהילה הטמפלרית לאוסטרליה נותרו במחנות ההסגר בארץ בעיקר מבוגרים.

תודה על תרומת בולים לנוער

- ליוזם אלסטור, מרמת השרון
- לאביאל סטולר, מנתניה
- למשה בורשטיין, מירושלים
- ליגאל נתנאל, מתל-אביב
- ליוזם לוביאנקר, מתל-אביב
- לרפי וורמסר, מפתח-תקוה
- לשלמה שטרן, מירושלים
- לקלמן בר-אילן, מחיפה
- למשפחת רימון, מחיפה, לזכר ד"ר ירי רימון ז"ל
- לאבי זלינגר, ע"ש ריקה ומוניק זלינגר
- לליאור וזוהר נעמן, מתל-אביב
- לרוני הלמן, מרמת-גן, לזכר דב אלדובי ז"ל

תיקון טעות

במאמר "החותמות AV2 ו-OAT על מכתבים שנשלחו מפלשתינה לחו"ל" מאת יעקב כהן ('שבל' 109, עמודים 15-19), במוצג 11 יש לתקן "חותמת OAT מסוג X", ולא מסוג VIII כפי שנכתב.

כדי להסדיר עניינים כספיים. אנשי הפלמ"ח ארבו למכוניתו בכניסה לתל אביב וירו בו, בהיותו נאצי פעיל ותומך נלהב בנאציזם. עוד טרם עליית הנאציזם גילה וגנר עמדות אנטישמיות, וייצר במפעלו נשק עבור הכנופיות הערביות. וגנר היה נציג המפלגה הנאצית בארץ ישראל, נאם בעצרות של הנאצים בארץ ובמסדרי נוער היטלר, וכל 45 עובדיו היו חברי המפלגה. מכתב ברכה אישי שקיבל מהיטלר לרגל חתונת הכסף של הוריו מוסגר ושימש כאיקונון לחברי הקהילה. לאחר ההתנקשות בחייו הופץ בארץ כרוז המבשר "כן יאבדו. וגנר החרושתן הגרמני וראש הנאצים בארץ ישראל גורה בפקודת תנועת המרי העברי". הריגתו של וגנר הייתה אקורד הסיום של הטמפלרים בארץ ישראל.

לקריאה נוספת:

1. התיישבות הגרמנים בארץ ישראל בשלהי התקופה העות'מאנית, הוצאת האוניברסיטה העברית, 1973 / אלכס כרמל
2. מגרמניה לארץ הקודש – התיישבות הטמפלרים בא"י, הוצאת יד בן צבי 1996 / יוסי בן ארצי
3. גלגוליה של אוטופיה: הטמפלרים בארץ-ישראל, 1868-1948 / קטלוג תערוכה, מוזיאון ארץ-ישראל, תל-אביב, אוצרת: שרה טוראל, יועץ מדעי: ירון פרי, ירושלים 2006
4. From Desert Sands to Golden Orange, the History of the German Templers Settlements of Saron in Palestine 1871-1947 / Helmut Glenk, 2005

בולי תל אביב (י. צחור) בע"מ

TEL-AVIV STAMPS (Y. TSACHOR) LTD.

מכירה על פי הצעות מחיר בכתב (Mail Auction)

מוקדמים * מנדט * מנהלת העם * דאר עברי
ישראל * חו"ל * יודאיקה * גלויות * ספרים

קטלוג מאוייר חינם

Web: telavivstamps.com • E-Mail: tastps@gmail.com

ת.ד. 16218 תל אביב, טלפון: 03-5226294, פקס: 03-5245088

בית ספר לבולאות

מגוון פעילויות בולאיות חינוכיות נערכות במהלך שנת הלימודים בבתי ספר ברחבי הארץ. בגיליון זה בחרנו לתת הצצה לשלוש פעילויות בולאיות מבורכות המציתות עניין בקרב התלמידים

שזוכים ללמוד בולאות בהדרכה ישירה של אחד מחברי מועצת המנהלים של האיגוד הבינלאומי לבולאות. למרות לוח הזמנים הצפוף של מדריך החוג – יגאל נתנאל, האוחז בתפקיד הבולאי הבכיר – הוא ממשיך במסורת של העברת חוג בולאי לתלמידי בית הספר זאת השנה השתיים עשרה. בקבוצה לוקחים חלק כ־25 בולאים צעירים וחדורי מוטיבציה, על בסיס שבועי.

בנוסף לרקע התיאורטי שלומדים התלמידים על בולאות, הם חווים בחוג את אספנות הבולים באופן מעשי – באמצעות בחירת נושא איסוף אישי לכל תלמיד, השריית בולים במים ובניית אוסף בנושא הקרוב ללב התלמיד. כך מפתחים התלמידים מיומנויות של אסתטיקה, סדר וארגון וחשיבה מקורית כיצד להציג את האוסף. במקביל מרחיבים התלמידים את אופקיהם, ולומדים על מוסר עבודה ומסירות.

הסרת בולים במים בחוג הבולאי של יגאל נתנאל

ניצוצות בולאיים

הבולאי מוטי לייפר, מנהל מועדון בולאי כפר סבא, זכה להנחיל לתריסר תלמידי חטיבת הביניים ע"ש שז"ר בכפר סבא את זיקתו העמוקה לתחביב, במסגרת פרויקט עמותת 'ניצוצות'. העמותה מפגישה בין תלמידי חטיבות הביניים מכל רחבי הארץ עם מנחים מהקהילה בעלי 'ניצוץ' בתחום ידע מסוים, על מנת להחדיר בקרב התלמידים מוטיבציה פנימית ויכולת לגלות נושאים חדשים – המכונים 'ניצוצות' – ולממש אותם.

רות נאמר על החשיבות העליונה שבהנחלת הבולאות לדור הצעיר, המהווה את עתידה ותקוותה של הבולאות. על כן יוזמות של בולאים מנוסים וותיקים, עם אהבה עמוקה לתחביב וידע עשיר בתחום, מהוות נדבך חשוב ומשמעותי בהבאת הבולאות לצעירים באופן מסקרן ובלתי אמצעי.

בולאות בקרב תלמידי המגזר החרדי

מפגש בולאי שהתקיים בתלמוד התורה "שדה צופים" במעלות תרשיחא עם נשיא התאחדות בולאי ישראל, עו"ד אלי וובר, מעיד על ההתעניינות הרבה בבולאות בקרב תלמידי המגזר החרדי. במפגש שבהנחייתו של עו"ד וובר נכחו 15 תלמידים מכיתה ז' שהיו מרותקים לתחום החדש שטרם הכירו, אשר מדגימים את הפוטנציאל הבולאי הטמון בקרב תלמידי מגזר זה.

המפגש הותיר את עו"ד וובר עם תובנה מרכזית – בשעה שמתחילים 'לשבור את הקרח' ולחשוף את התלמידים בני המגזר החרדי בפני הבולאות, הם מפגינים נכונות וסקרנות רבה יותר מתלמידים בני גילם ממגזרים אחרים. הסיבה המרכזית לכך היא היעדר אפיקי מידע מגוונים ללימוד על עולמות ותחומים חדשים, והבולאות מהווה אפוא מקור מידע ממנו ניתן להיחשף לתחומים חדשים.

לדברי עו"ד וובר, באמצעות בחירה נכונה של נושאי הבולים – בדגש למשל על רבנים ויהדות, וכן נושאים 'ניטרליים' ותוך הימנעות מנושאים רגישים כגון דמויות נשיות או אלמנטים נוצריים או פולחניים – ניתן להשתמש בבולאות ככלי חינוכי לחשיפת תחומים שונים שאינם ידועים בקרב תלמידי המגזר החרדי.

המכתב שקיבל עו"ד וובר ממחנך כיתה ז', מעיד על הצלחת המפגש: "בשמי ובשם הנהלת בית הספר "שדה צופים" במעלות, ברצוני להודות לך על השיעור המאלף והמרתק שנתת בכיתתנו בנושא איסוף בולים. אין ספק שעוררת עניין רב בקרב הילדים והם כל כך נהנו ותחושותיהם פורסמו בכל רחבי תלמוד התורה. יש לציין שאפילו אני התחלתי להתעניין בנושא ואף ילדי החלו לאסוף בולים! אני הקטן מברך אותך בברכת ישר כח, אריכות ימים ושנים וכל טוב. ממני עדיאל כהן מחנך כיתה ז'."

בולאות לומדים מהטובים ביותר

תלמידי החוג הבולאי בבית הספר היסודי 'בורוכוב' בגבעתיים זוכים ללמוד את רזי הבולאות מהטובים ביותר, שכן מעטים התלמידים

הורכבה מלמידה באמצעות בולים. במסגרת התכנית נחשפו רבים מתלמידי בית הספר לעולם הבולאות, באמצעות חוגי בולאות כיתתיים ותוכנית לימודים שכללה חשיפה לנושאי הליבה באמצעות בולים. לאחר עזיבת המורה תמר ירבוים, מרכזת התכנית בבית הספר, הופסקו תכניות הלימוד והחוגים הבולאיים. בבחירות האחרונות למועצת התלמידים מצאנו את השלט הבא, שנועד לשכנע את התלמידים לבחור באחד מהמתמודדים, אשר ממחיש עד כמה התוכנית הבולאית הייתה פופולארית ואטרקטיבית בקרב תלמידי בית הספר.

מוטי לייפר עם חלק מהבולאים הצעירים שחנך

שלט שהופיע כחלק מקמפיין הבחירות למועצת התלמידים בבית הספר "משואות נריה"

ואנחנו נאחל, כי ירבו יוזמות חינוכיות מעין אלה. מורים ואספנים המעוניינים לפתוח חוג בולאי בבית הספר יפנו להתאחדות בולאי ישראל (לפי הפרטים המופיעים בעמוד 2), להכשרה ומתן אמצעים להפעלת החוג.

לאחר שקיבלו רקע בולאי בשני המפגשים הראשונים, מנסים התלמידים לפצח את הסיפורים שמאחורי הבולים כמוזיאון הבולאות במפגש השלישי

במכתב שקיבל מוטי מהתלמידים בתום הפרויקט ניכר כי הצליח להצית בהם ניצוץ בולאי: "מוטי היקר, אנחנו רוצים להודות לך על חוויה מעשירה ומעניינת שחווינו עמך בביקור במוזיאון הדואר. העברת לנו סידרה קצרה ומרתקת על נושא שלא הכרנו, ועשית זאת בצורה מעניינת, קלילה וחויייתית. מעריכים ומודים – ילדי חטיבת הביניים שז"ר מכפר סבא".

"רוצים שאת שיעורי הבולים יחזירו"

לקינוח, בגיליונות הקודמים של 'שבל' (למשל בגיליון 100, במאמר "בבית הספר "משואות נריה" נושמים בולאות") דיווחנו על תכנית הלימודים המוצלחת, שנערכה בבית הספר היסודי במודיעין ואשר

בולי דן

DAN'S STAMPS

- חבילות לפי נושאים ומדינות
- סדרות שלמות מכל העולם
- מבצעים
- תערובות
- אלבומים

- World and Topical Packets
- Foreign Complete Sets
- Special Offers - 1 of a kind lots
- Mixtures On & Off paper
- Stockbooks

הזמנות דרך אתר האינטרנט טל: 08-9702943
 מחירים נוחים Reasonable Prices
<https://danc525.wixsite.com/danstamps>

חדשות היודאיקה

מאת: איתמר עצמון*

בבול שהונפק בצרפת מופיע "הציור השחור" פרי מכחולו של רותקו, הממחיש את אלמנט המסתורין והטרגי, המהווה מרכיב מרכזי ביצירותיו

בציוריו אווירה עצובה המשקפת את הצד האפל של האנושות המודרנית לאחר מלחמת העולם השנייה. רותקו הותיר את חותמו על אמנות המאה העשרים בהקמת קבוצת הציירים הידועים בשם "העשרה", ביחד עם הצייר היהודי-אמריקני אדולף גוטליב.

ציורו של רותקו "מחווה למאטיס" – שמן על בד משנת 1953 – שבר בשנת 2005 את שיא המחיר ששולם עבור ציור מהשנים שלאחר מלחמת העולם, בהשיגו מחיר של כ-22.5 מיליון דולר. כשנה וחצי לאחר מכן שבר ציור אחר של רותקו – "מרכז לבן" משנת 1950 – שיא חדש, כאשר נמכר ב-72.8 מיליון דולר במכירה פומבית של בית המכירות היוקרתי סותביס – המחיר הגבוה ביותר עבור יצירות אמנות בת זמננו.

בבול שהונפק בצרפת מופיע "הציור השחור" פרי מכחולו של רותקו, הממחיש את אלמנט המסתורין והטרגי, המהווה מרכיב מרכזי ביצירותיו. הבול הופיע בצרפת בינואר 2016 והודפס במיליון עותקים.

בתי כנסת בבולים מהונגריה

בהמשך למסורת של הנפקת בולי דואר בנושא בתי כנסת בהונגריה, ממשיכים שירותי הדואר של הונגריה בהנפקת סדרות בולים עם מבחר בתי הכנסת של המדינה. בשנת 2017 הופיע החלק החמישי של סדרת הבולים בנושא זה, הכולל בחובו שני בולים, המוקדשים לבתי הכנסת בגיור (Győr) ובפיץ' (Pécs), שתי ערים מרכזיות בהונגריה.

בבולים אלה מתוארים בתי הכנסת מבפנים. במקום להציג את המבנה החיצוני שלהם, הוחלט להציג בהם את ההיכל הפנימי של בתי הכנסת, תוך מתן דגש על פריטי הקודש הטיפוסיים, כמו למשל ארון הקודש בעל הפרוכת, בו טמונים ספרי התורה, בימת בית הכנסת, ספסלי המתפללים, עזרת הנשים ועוד. מעטפות היום הראשון המוקדשות לבולי הסדרה כוללות פריטים קישוטיים נוספים האופייניים לבתי כנסת אלה. סדרת הבולים הופיעה בבתי הדואר החל מה-5 בספטמבר 2017, וניתן לרכוש אותה גם באמצעות החנות המקוונת של שירותי הדואר של הונגריה.

הצייר היהודי-אמריקני מארק רותקו על בול מצרפת

ול שהונפק על ידי שירות הדואר הצרפתי, אותו ניתן לשבץ באוסף היודאיקה, מציג את "הציור השחור", מאת מארק רותקו (Mark Rothko, 1903-1970), צייר יהודי-אמריקני שיצר בסגנון האקספרסיוניזם המופשט ונחשב לאחד מגדולי ציירי שדות הצבע.

רותקו נולד למשפחה יהודית שהתגוררה בלטביה, שהייתה באותן השנים חלק מהאימפריה הרוסית, בשם מרקוס רוטקוביץ'. בגיל עשר הצטרף ביחד עם אמו ואחיותיו לאורגון שבארצות הברית, לשם היגרו אביו ואחיו שנים ספורות קודם לכן. בשנים 1921-1923 למד באוניברסיטת ייל, ומצא בה קהילה אקדמית אליטיסטית וגזענית ונשר מלימודיו לאחר כשנתיים. לאחר מכן עזב לגוי יורק, ולמד באופן אוטודידקטי באמצעות ביקורים מזדמנים בתערוכות ובסטודיו של אמנים אחרים. בשנת 1929 החל ללמד ילדים באקדמיה המרכזית של המרכז היהודי בברוקלין, משרה בה החזיק למעלה מעשרים שנה.

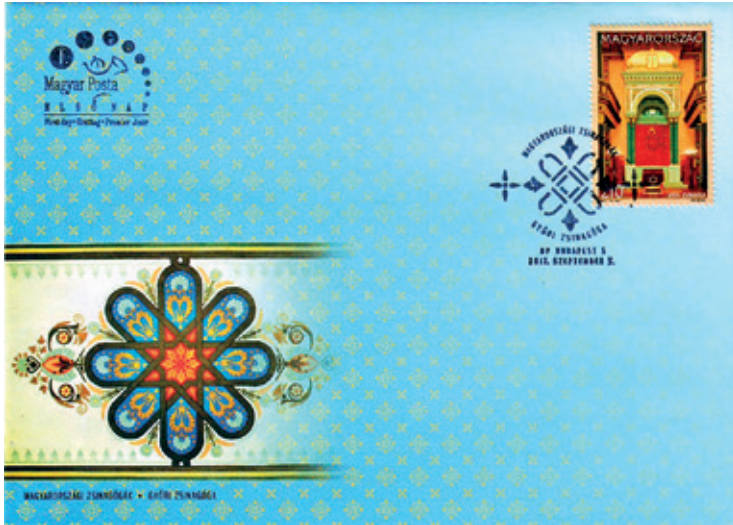
על אף התעניינותו הגוברת בפוליטיקה, נמנע רותקו מלבטא את עמדתו הפוליטית והשקפת עולמו ביצירותיו, עקב דיכוי שיטתי של כל עמדה קומוניסטית בארצות הברית בשנות המלחמה הקרה, כמו רבים מעמיתיו משטח האומנות, ובכללם אמנים יהודים רבים. לפיכך מצא את מקומו בתחומי האומנות המופשטת.

"הציור השחור", פרי מכחולו של רותקו בבול הדואר שהופיע בצרפת

רותקו היה ממייסדי אסכולת ניו יורק. הוא התמקד בעיקר בהבעת רגשות בסיסיים, ונטה למלא את ציוריו על פי רוב במספר קטן של צבעים בולטים, כמעט ללא פרטים גלויים לעין. הוא הציג

* תודתנו למר יורם גלעדי מ"בולי גלעדי" על שהעביר לידיעתנו רבים מהבולים המופיעים במאמר.

מעטפת היום הראשון המוקדשת לבול בית הכנסת של גיור

בולי הדואר החדשים. מימין, בול בית הכנסת של פיג' ומשמאל, בית הכנסת של גיור

בית הכנסת בגיור

מקריית. מבנה זה נבנה ברוח הגישה ההיסטורית באומנות, זרם באומנות שעוצב בהשראת שחזור סגנונות היסטוריים ותיקוי עבודות של אומנים מן העבר. בבול זה ניתן לזהות את החלל הפנימי המסוגנן של בית הכנסת, תוך דגש על ארון הקודש, המזכיר בעמודיו הגבוהים והכיפה המוארכת את בית המקדש. מודל זה היווה השראה ואב טיפוס עבור בניית בתי כנסת בערים נוספות בהונגריה, בייחוד בערים עם קהילה יהודית גדולה שהצריכה בתי כנסת בעלי קיבולת רבה. עיטורי הפנימיים של בית הכנסת עוצבו על פי דפוסים היסטוריים האופייניים לבניה בשנים אלה. עם זאת, בשלד של המבנה ניכרים דפוסים של בניה מודרנית, המבוססת על שימוש בברזל.

החלטת שירותי הדואר של הונגריה להציג בבול, דווקא את חלקו הפנימי של בית הכנסת של גיור, ולא את חזית המבנה, לא הייתה מקריית. מבנה זה נבנה ברוח הגישה ההיסטורית באומנות, זרם שעוצב בהשראת שחזור סגנונות היסטוריים ותיקוי עבודות של אומנים מן העבר

ראשית המאה העשרים הייתה תקופת תור הזהב של יהודי גיור, כאשר בשנת 1910 היו היהודים – ברובם סוחרים תעשיינים ובעלי מלאכה – כ-12.6% מסך האוכלוסייה, ואוכלוסייה זאת המשיכה לצמוח עד לשנות השואה. בהתאם לקצב הגידול במספר יהודי העיר, בשנת 1927 הורחב המבנה, ונוסף לו 'מקדש חורף'. בית הכנסת נרכש על ידי הונגריה בשנת 1968, ובשנת 1993 רכשה אותו העירייה. לאחר מכן הוא עבר שיפוץ מלא, שהושלם בשנת 2006.

בית הכנסת של גיור, כרך שוקק בצפון-מערב הונגריה על גדות נהר הדנובה, בסמוך לגבול עם סלובקיה בחצי הדרך בין בודפשט לווינה (כיום העיר השישית בגודלה במדינה), הינו מתחם של מבנים הכולל בית ספר ובית תפילה. בית הספר נפתח בשנת 1869 ובית הכנסת שימש לראשונה לתפילה בשנת 1870.

בעיר גיור התיישבו יהודים כבר בימי הביניים ואולי קודם לכן, וברשותנו מידע על התיישבות יהודים במקום בסוף המאה ה-14. חוקי הכנסייה בעיר התירו מגורים בתחומי העיר לקתולים בלבד, והיהודים הוגבלו אפוא ולא הורשו להתיישב בעיר, ונאלצו להתגורר ביישוב שבאי סמוך. בית הכנסת הראשון הוקם ביישוב בשנת 1795, לאחר שהקהילה היהודית החלה להתגבש, ואולם בשנת 1800 נחקק חוק שהתיר ליהודים להתיישב בערים המלכותיות החופשיות, והיהודים החלו אפוא להתגורר בגבולות גיור. בשנת 1851 נוסדה קהילה מאוחדת עם יהודי האי הסמוך, אשר הקימה את בית הכנסת של גיור.

בית הכנסת שהוקם בגיור לא היה כשאר בתי הכנסת המקובלים. היה זה אחד מבתי הכנסת הראשונים שהוקמו ברוח היהדות הנאולוגית – שחבריה התאפיינו בשאיפה להשתלב ולהיטמע בחברה ההונגרית הכללית. היהדות הנאולוגית הייתה אחת משני ארגוני הקהילות הגדולים ביהדות הונגריה, והכילה את האגף המודרני והליברלי של יהודי הארץ, לרוב עירוניים בני מעמד הביניים. הרבנות הנאולוגית הושפעה מהאסכולה הפוזיטיביסטית-היסטורית – שגרסה כי התורה שבעל פה נובעת מתוך נסיבות היסטוריות ומוכתבת מן הסביבה בה נכתבה, ויש להתאימה אפוא לרוח התקופה. בית הכנסת של גיור, המופיע על הבול, נבנה עוד לפני הפיצול והפילוג הרשמי בין היהדות האורתודוקסית ליהדות הנאולוגית, אשר הגיע לשיאו בשנת 1871 כאשר שני הזרמים פנו להקמת גופים ארציים נפרדים.

החלטת שירותי הדואר של הונגריה להציג בבול דווקא את חלקו הפנימי של בית הכנסת, ולא את חזית המבנה, לא הייתה

בית הכנסת בפ"ץ

מעטפת היום הראשון של בול בית הכנסת בפ"ץ, עם חלקה העליון של חזית המבנה

בעיר פ"ץ, הממוקמת בדרום הונגריה ומהווה את העיר החמישית בגודלה במדינה, ממוקם אחד מבתי הכנסת המרהיבים בהונגריה. בית הכנסת נבנה בשנת 1869 על פי עקרונות הסגנון הרומנטי, לפי עיצובו של האדריכל הבולט ביותר של התקופה, פריגיס פסל, ובשנת 1905 הורחב המבנה. החלל הפנימי של בית הכנסת, המוצג על גבי הבול, מחולק לשלושה מקטעים אשר שומרים על צורתו המקורית. גם כאן בית הכנסת מעוטר בסגנון ההונגרי הרומנטי של ימי המאה התשע-עשרה, כאשר מרכז היכל התפילה כולל תקרה מקומרת, הנשלטת על ידי צבעים בכחול, בחום ובאדום. ספסלי העץ בקומה התחתונה מיועדים למתפללים הגברים, ושתי קומות גלריה נוספות, עם מעקי עץ מגולפים, הנתמכות באמצעות עמודים דקים, שימשו כעזרת הנשים. מעטפת היום הראשון של הבול מוקדשת למאפיין הבולט ביותר של חזיתו החיצונית של מבנה בית הכנסת. חזית בית הכנסת מעוצבת בצורת חצי גורן, ובמרכזה שעון ומעליו הכיתוב 'בית תפלה יקרא לכל העמים', הלכות מפסוק בספר ישעיהו (נו, ז), ומעליו תגליף של עשרת הדיברות.

הספרייה הבולאית של התאחדות בולאי ישראל

מה 1 ביולי 2016 הספרייה תהיה פתוחה לקוראים בימי חמישי בין השעות 09:00-15:30. השאלת ספרים, קטלוגים, מגזינים וצילומי תצוגות - לחברי התאחדות. עיון במקום - לקהל הרחב.

רח' פינסקר 2, תל-אביב, קומה א', טל': 03-6295547

רומנו בית מכירות בולים בע"מ

מכירות פומביות של: בולים, מעטפות, גלויות, אוטוגרפים, שטרות ומטבעות ישראל והעולם, יודאיקה ושואה. יוואן בלעדי לאביזרי ואלבומי "LINDNER" גרמניה

כתובתינו: דיזינגוף סנטר, תל אביב קומה 2 חנות מס': B-245
 ת.ד. 23274 תל אביב, מיקוד: 61231
 שעות פתיחה: א-ה: 9:30-19:00, ו': 9:30-15:00
Website: www.romanoauctions.com
Email: Romanostamps@gmail.com
 טלפון: 03-5250119
 טלפון/פקס: 03- 5282790

"ישראל 2018" - הצצה לפריטי התערוכה

תוויות מאו"ר: "אליפות העולם בבולאות - ישראל 2018"

לרגל תערוכת הבולים יונפק גיליון מאו"ר מיוחד הכולל חמש תוויות שונות (בגיליון יופיעו עשר תוויות - שתיים מכל סוג). הגיליון החגיגי לציון התערוכה ולציון שבעים שנה לישראל, יכיל בחובו את הסמלים: דגל ישראל, המנורה - סמל המדינה, לוגו חגיגות "שבעים שנה לישראל", לוגו "חמישים שנה לאיחוד ירושלים" וכן לוגו תערוכת "אליפות העולם בבולאות - ישראל 2018".

תוויות דוארמט

לרגל התערוכה יופיעו שתי תוויות דוארמט, אחת בנושא "אליפות העולם בבולאות - ישראל 2018", והשנייה עם לוגו "שבעים שנה לעצמאות ישראל".

רגל אליפות העולם בבולאות "ישראל 2018" הממשמשת ובאה, ינפיק השירות הבולאי מגוון פריטים בולאיים ייחודיים ומרהיבים, שיעשירו את אוספי הבולים של אספני ישראל:

מזכרת זהב: "אליפות העולם בבולאות - ישראל 2018"

פריט אומנותי עם הטבעת זהב של תמונת גיליונית המזכרת "המנורה - מן המקדש לסמל מדינת ישראל" (גיליונית המזכרת האמיתית תונפק ביום פתיחת התערוכה). הפריט מוגן בשכבת פלסטיק דקה ומיוחדת. **מהדורה מוגבלת וממוספרת - 1,999 יחידות בלבד.**

"שבעים שנה של חדשנות ישראלית": גיליון בולים ייחודי

לראשונה בישראל יופיע גיליון בולים הכולל בחובו מגוון של 21 בולים שונים. הבולים בגיליון מייצגים את מיטב החידושים הישראליים האחרונים בנושאים: תקשורת, טכנולוגיה, חקלאות, רפואה, ביטחון, דפוס וכימיה. **מהדורה מוגבלת וממוספרת - 1,999 יחידות בלבד.**

דף מזכרת ציבורי לרגל תערוכת "ישראל 2018"

גיליונית הזיכרון "המנורה - מן המקדש לסמל מדינת ישראל"

גיליונית הזיכרון "המנורה - מן המקדש לסמל מדינת ישראל", שתונפק ביום פתיחת התערוכה, ביחד עם בולים נוספים שיופיעו לראשונה במועד זה.

הבול שלי: "שבעים שנה למדינת ישראל"

לכבוד התערוכה יונפק גיליון "הבול שלי" מיוחד, בנושא "שבעים שנה לישראל". הגיליון יכלול 12 בולי "הדגל" עם 12 איורים, המתארים את מדינת ישראל מאז ועד היום, ואת כברת הדרך המרשימה שעברה. מהדורה מוגבלת וממוספרת - 1,499 יחידות בלבד.

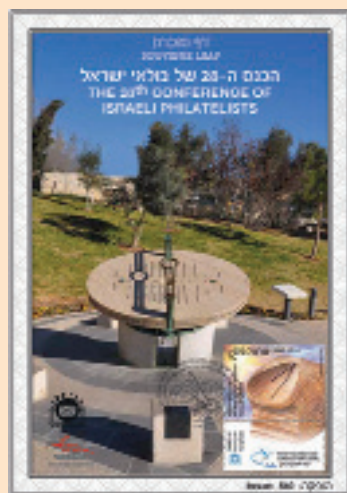

כמו כן, מבקרי התערוכה יוכלו ליצור מזכרת ייחודית מביקורם, עם גיליון "הבול שלי" עם תמונתם מהתערוכה. מבקרים שיצטלמו במקום או יביאו איור או תמונה וירכשו בתערוכה גיליון של "הבול שלי", יקבלו גיליון מעוצב עם 12 בולי הדגל. הגיליון יכיל 12 תמונות או איורים אישיים, כאשר רקע הגיליון מעוצב כמו הגיליון המיוחד של "הבול שלי" שהונפק לרגל התערוכה - בנושא "שבעים שנה לישראל".

הבול שלי: "באהבה לירושלים"

לכבוד התערוכה יונפק גיליון "הבול שלי" מיוחד - בנושא "אני אוהב את ירושלים", ובו תשעה בולים של "באהבה", עם תשע תמונות מאתרי ירושלים האהובים. על הגיליון ישנה הדפסה מיוחדת בטכניקה של הבלטה והטבעת פוייל בזהב. מהדורה מוגבלת וממוספרת - 1,499 יחידות בלבד.

ניתן לרכוש במשרדי התאחדות בולאי ישראל

1. קטלוג בולי ישראל עדכני 1948-2016 - 60 ₪ (55 ₪ לחברי התאחדות בולאי ישראל).

2. **חדש: 'ימי הפורים האלה' - מגילת אסתר בולאית** - 45 ₪ (40 ₪ לחברי הב"י).

3. **ספרות באנגלית של תולדות הדואר בתקופת המעבר בישראל, 1948:**

א. כרך I - Official Postal Services - חדש - 250 ₪ (220 ₪ לחברי הב"י).

ב. כרך II - חלק 2 - Nahariya, Rishon Le Zion, etc. - 220 ₪ (200 ₪ לחברי הב"י).

ג. כרך III - Israel Foreign Postal Links - 100 ₪ (80 ₪ לחברי הב"י).

4. **חוברת "תולדות הדואר של ארץ ישראל" באנגלית:**

א. HLPH 117-118 ה. HLPH 126-127

ב. HLPH 119-120 ו. HLPH 128-129

ג. HLPH 121-122 ז. HLPH 130-131

ד. HLPH 125

מחיר כל חוברת 90 ₪, לחברי הב"י 20 ₪ בלבד.

5. **דפי מזכרת**

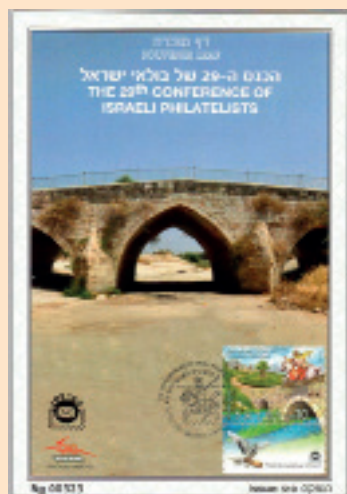
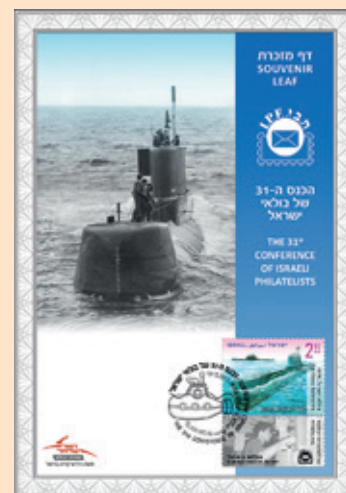
דפי מזכרת המופקים על ידינו לרגל תערוכות בולים וכנסים שנתיים, ראו דוגמאות בצדי המודעה - 60 ₪ (55 ₪ לחברי הב"י). כנס 15 - 100 ₪.

6. **חוברות קודמות של "שבל"**

5 ₪ לחוברת, כאשר חוברת מס' 1 - 50 ₪ (במידה שישנן במלאי).

7. **עודפי ספרות מהספרייה**

קטלוגים "מיכל" מהדורה או שתיים אחורה, בולאות ארץ ישראל במצב טוב, קטלוגים של מכירות פומביות של אוספים מפורסמים, קטלוגים של תערוכות קודמות בארץ, חוברות מחול' וכד', הכל במחירים נוחים.

**תשלום במזומן,
בהמחאות אישיות,
בהמחאות דואר
או ב-PAYPAL.
לא מקבלים תשלום
בכרטיסי אשראי.
נא להוסיף דמי משלוח.**

עדכון קטלוג בולי ישראל

בקטלוג מופיעות העמודות הבאות: מספר קטלוג, ערך נקוב, ארבעה מחירים לפי מצב הבול (לא חתום עם שובל, לא חתום בלי שובל, לא חתום עם שובל, חתום בלי שובל).

6/2/2018

70 שנה לגבעטרון THE GEVATRON - 70 YEARS

5.00	20.00	20.00	20.00	10.00 ₪	2478
		22.00			☒

6/2/2018

70 שנה לצ'יזבטרון HA'CHIZBATRON - 70 YEARS

3.70	14.80	14.80	14.80	7.40 ₪	2479
		16.80			☒

6/2/2018

50 שנה לטלוויזיה הישראלית ISREAL TELEVISION - 50 YEARS

2.10	8.40	8.40	8.40	4.20 ₪	2476
		10.40			☒

6/2/2018

100 שנה למלחמת העולם הראשונה בארץ ישראל – הפרשים ההודים בחיפה (1918) WWI IN ERETZ ISRAEL CENTENARY - THE INDIAN CAVALRY, HAIFA (1918)

1.30	5.00	5.00	5.00	2.50 ₪	2477
		7.00			☒

תוויות ביול

1/1/2018

תווית דוארמט - רכבות בישראל ATM POSTAGE LABEL - TRAINS IN ISRAEL

תב202	2.40 ₪	8.00
-------	--------	------

6/2/2018

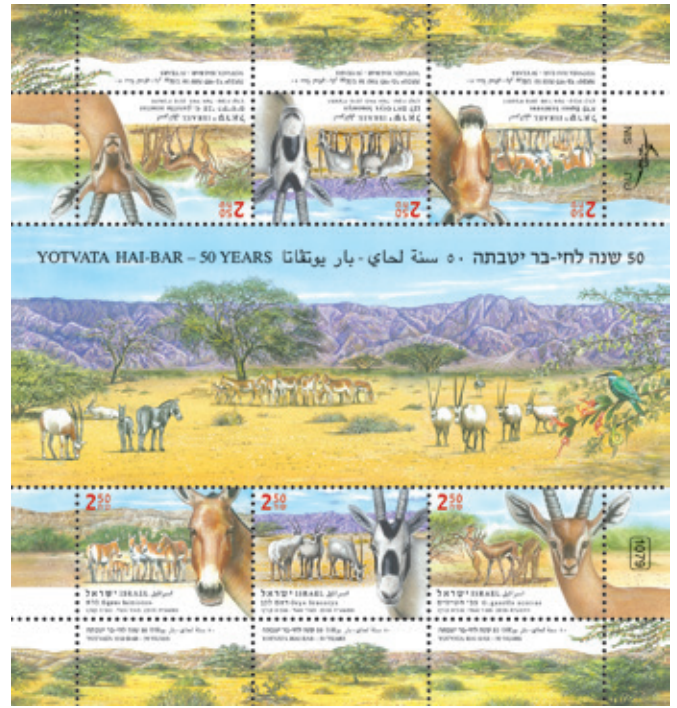
תווית דוארמט - רכבת העמק ATM POSTAGE LABEL - THE VALLEY TRAIN

תב203	2.40 ₪	8.00
-------	--------	------

6/2/2018

50 שנה לחיבר יטבתה YOTVATA HAI-BAR - 50 YEARS

1.30	5.00	5.00	5.00	2.50 ₪	2480
1.30	5.00	5.00	5.00	2.50 ₪	2481
1.30	5.00	5.00	5.00	2.50 ₪	2482
3.90	15.00	15.00	15.00	7.50	סדרה
		17.00			✉

איל"ת - אגודה ישראלית לבולאות תימאטית Ayelet - The Israeli Association for Thematic Philately

איל"ת היא עמותה המאגדת בולאים מכל הארץ, האוספים בולים ודברי דואר על פי נושא.

* חברי איל"ת מקבלים את פרסומי האגודה:

<< חוברת "נושאון" - יוצאת לאור ארבע פעמים בשנה. במידע בולאי על אספנות נושאית, נושאי איסוף וחומר בולאי;
<< עיתון "שובל" של התאחדות בולאי ישראל.

ranb2000.wix.com/ayelet

- * מפגשי חברים והרצאות פעם בחודש.
- * מכירות פומביות לחברי האגודה בלבד.
- * הדרכה וסיוע מקצועי לתצוגה בתערוכות בולים בארץ ובח"ל.
- * הזכות להנות משרותי הספרייה הבולאית העשירה של התאחדות בולאי ישראל.

ניתן לקרוא חומר נוסף באתר איל"ת בכתובת הבאה או באמצעות QR-Code:

6/2/2018
חותמת יום הופעה
100 שנה למלחמת העולם
הראשונה בארץ ישראל

6/2/2018
חותמת יום הופעה
50 שנה לטלוויזיה הישראלית

16/1/2018
חותמת אירוע
50 שנה להיעלמות הצוללת
"אח" דקר

1/1/2018
חותמת יום הופעה
רכבות בישראל

21/12/2017
חותמת אירוע
חונכת בית החולים הציבורי
אסותא אשדוד

6/2/2018
חותמת יום הופעה
רכבת העמק

6/2/2018
חותמת יום הופעה
50 שנה לחי-בר יטבתה

6/2/2018
חותמת יום הופעה
70 שנה לציזטרון

6/2/2018
חותמת יום הופעה
70 שנה לגבעטרון

חותמות "אליפות העולם בבולאות - ישראל 2018"

בימי התערוכה תופיע חותמת מיוחדת המוקדשת לתערוכה, עם סמליל (לוגו) התערוכה והכיתוב "אליפות העולם בבולאות", והציבור יוכל להחתיים באמצעותה את פריטיו הבולאיים.

בכל אחד מימי התערוכה יוחלף הכיתוב הפנימי בתוך החותמת. ביום הראשון לתערוכה יופיעו שתי חותמות, אחת עם סמליל התערוכה וללא כיתוב נוסף, ואחרת עם הכיתוב "שבעים שנה לישראל". ביום השני יוחלף הכיתוב ל"חדשנות בישראל". ביום השלישי - "לצה"ל בהצדעה". ברביעי - "קומיקס בישראל". ביום חמישי, מועד נעילת התערוכה, יופיע הכיתוב "יום ירושלים".

רומנו בית מכירות

למכירה בולי אנטרטיקה, פוקלנד, סאוט-ג'ורג'יה, נושאים, ציפורים, אוניות, אומנות וכדור-רגל. ניתן לעשות הזמנה בדאר. סוכנות בלעדית לאיזירי בולאות LINDNER
מען 03-5463664, ת.ד. 23274, חנות 03-5282790

ולדי פיש

הערכת שווי אוספי בולים, שטרות ומטבעות קנייה ומכירה
 הערכת שווי ללא עלות בבית הלקוח
 טלפון: 054-6511897
 רחוב מרחביה 4 תל-אביב
 Email: fishstamps1988@gmail.com

חנות מקוונת

משלוח בדואר רשום

חדש ב"בית טוב"

אינדקס נושאים לאספנים תמטיים

האתר: www.bait-tov.com ימצא בשבילך את הסדרה החסרה לך בכל נושא

- כנס לאתר, עבור לעברית (לחיצה על דגל ישראל)
- לחץ אינדקס נושאים ובחר נושא מהרשימה
- בנוסף בחר מהרשימה יישובי ישראל את הישוב שלך ותופתע

ת.ד. 2275 בת-ים 5912103, טל/פקס: 03-5535313

בולים בחבילות לפי נושאים ולפי מדינות, בולי ישראל, חותמות , אלבומים

אטלס בולאי
מזהה בולים

אליק רינק

בולים ומטבעות
 קונה ומוכר

רח' הס 4 פינת אלנבי 35, ת"א ת.ד. 3554,
 טל. 03-6297192, פקס. 03-5255131,
 מען: 03-5227922

בולי גלעדי

בולי ישראל, חו"ל, נושאים ויודאיקה,
 בולי הרשות הפלסטינאית

מבצע אלבום 30 דף שורות שקופות רקע שחור
תוצרת גרמניה LEUCHTTURM

יבואן פסי HAWID

רח' אלנבי 76 ת"א קומה ב' טל: 03-5163871, ת.ד. 3059 תל אביב 6103001
 טלפון סלולארי: 054-5390225; אימייל: giladistamps@gmail.com

מוטי ברש בולי דיזינגוף

בולים – ישראל וחו"ל – מכירה, קניה, הערכה
 מטבעות ושטרות אלבומים ואביזרים
 המבחר הגדול בארץ!!
 דיזינגוף סנטר ת"א חנות 224,
 טל/פקס. 03-5251552,
 דוא"ל: motib51@smile.net.il

מרכז הבולים

מתמחים במוקדמים, מנדט, מנהלת העם
 ובולי ישראל, טעויות, תוויות מכל הסוגים,
 זרחנים בולי חו"ל לפי חלוקה למדינות ונושאים
 נציג בלעדי של DAVO-MICHEL

אלנבי 94 תל-אביב (במרתף)
טל: 03-5605755; פקס: 03-5605430
 email: stamps.center@gmail.com

Talia Stamps
 Moshe Ahraim Awad
 Mobile: 972523315322
 Telephone: 97237301142
 moshe.aharon39@gmail.com
 American Philatelist Member No. 220304
 Member of Israel Philatelic Federation
 Member of Association of Israel Stamps
 http://www.delcampe.net/stores/awad
 Selling and buying Israeli stamps, year collections,
 special covers and sheets, generic covers and sheets,
 Cima labels, phosphor stamps, albums for souvenir leaves,
 and souvenir leaves.

GAFNY'S STAMPS
HOLYLAND

Israel And
 Foreign Stamps
 Judaica – Banknotes

CELL: 052-5306315
 TEL: 03-5287543

בולי גפני
הולילנד

בולי ישראל וחו"ל
 התקופה התורכית
 ושלטון המנדט

תל אביב
 דיזינגוף סנטר

בולי כחול לבן

Blue White Stamps

קונה, מוכר, מחליף, מכירה פומבית, אביזרים, בולים, מטבעות ושטרות.
 רח' המלך ג'ורג' 6 (ירידה מאלנבי), ת.ד. 23257 תל-אביב 61231
 טל: 03-5281023, 03-5015496, פקס: 03-6521145
 Email: sherman77@013.net.il

תערוכת "ישראל 2018" – לוח הזמנים המלא

"ישראל 2018" – אליפות העולם בבולאות שתיערך בירושלים לציון שבעים שנים לעצמאות ישראל ובסימן יובל שנים לאיחוד ירושלים – היא אירוע בולאי מוביל וחוויה לכל שוחר בולאות. התערוכה תתקיים בין התאריכים 27 ל-31 במאי (י"ג-י"ז בסיוון) במתחם בנייני האומה בירושלים, והכניסה חופשית.

זוהי הפעם השנייה בתולדות מדינת ישראל בה נערכת אליפות העולם בבולאות – תערוכת הבולים הממוקמת בדירוג הגבוה ביותר מבין תערוכות הבולים בעולם – ואנו מזמינים את בולאי ישראל לבקר בהמוניהם בתערוכה, להזמין מכרים וקרובי משפחה, ולהיחשף למגוון עשיר של פריטים נדירים וסיפורים בולאיים חובק־יבול.

שעות פתיחת התערוכה לציבור

התערוכה תיפתח לקהל הרחב ביום ראשון, 27 במאי בין השעות 14:00-20:00. בימים שני עד רביעי (28-30 במאי) היא תיפתח למבקרים בין השעות 12:00-20:00. ביום חמישי, יום נעילת התערוכה (31 במאי), שעות הפתיחה יהיו 12:00-18:00. להלן לוח הזמנים המלא:

יום ראשון, 27 במאי – שבעים שנה לישראל

13:00 – 14:00 טקס פתיחת התערוכה (למוזמנים בלבד)
14:00 – 20:00 פתיחת התערוכה לקהל הרחב
10:00 – 22:00 שיפוט התצוגות

יום שני, 28 במאי – חדשנות בישראל

12:00 – 20:00 פתיחת התערוכה לקהל הרחב
12:00 – 14:00 הדרכות בתי ספר
15:00 – 16:00 טקס השקת בולי האו"ם
18:00 – 20:00 קבלת פנים KOEHLER/CORINPHILA (למוזמנים בלבד)
09:00 – 21:00 שיפוט התצוגות

יום שלישי, 29 במאי – לצה"ל בהצדעה

12:00 – 20:00 פתיחת התערוכה לקהל הרחב
12:00 – 14:00 הדרכות בתי ספר
09:00 – 13:00 שיפוט התצוגות
19:30 – 24:00 קבלת פנים של האגודה המלכותית הבריטית (לחברי האגודה ולמוזמנים בלבד)

יום רביעי, 30 במאי – קומיקס בישראל

12:00 – 20:00 פתיחת התערוכה לקהל הרחב
12:00 – 14:00 הדרכות בתי ספר
19:00 – 22:00 טקס חלוקת הפרסים (למוזמנים בלבד)

יום חמישי, 31 במאי – יום ירושלים

12:00 – 18:00 פתיחת התערוכה לקהל הרחב
12:00 – 14:00 הדרכות בתי ספר
09:00 – 10:30 ביקורת שופטים בנוכחות המציגים
10:30 – 11:30 סמינר תימאטי
12:00 – 14:00 מפגש חברי מועדון הגראנד פרי של האיגוד הבינלאומי לבולאות (למוזמנים בלבד)